

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 – Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Environmentální dan v ČR a administrativní náročnost jejich výběru

**Environmental tax in the Czech Republic and administrative difficulties
in collecting environmental taxes**

LUCIE VALDMANOVÁ

DP-EF-KFÚ-2010 73

Vedoucí práce: Ing. Martina Černíková, Ph.D., KFÚ
Konzultant: Ing. Šárka Hyblerová, Ph. D., KFÚ

Počet stran 92
Datum odevzdání 7. 5. 2010

Počet příloh 7

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Berou na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si v domě povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 7. května 2010

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Martině Šterníkové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při psaní této diplomové práce.

Anotace

Hlavním tématem této předkládané diplomové práce je administrativní náročnost výběru environmentálních daní v České republice. Teoretická část se zabývá problematikou ekologické daňové reformy v Evropské unii. Pojednává o vývoji harmonizace ekologických daní v EU, energetické Směrnicí 2003/96/ES a vysvětluje základní principy ekologické daňové reformy. Další kapitoly teoretické části se již zaměřují na environmentální daně v ČR. Popisují ekologickou daňovou reformu v ČR, jednotlivé fáze EDR, nejvýznamnější environmentální daně, legislativu a správu těchto daní. Hlavním tématem analytických kapitol jsou administrativní náklady a náročnost jejich výběru v ČR. Tyto kapitoly se věnují získávání informací od Ministerstva financí České republiky a Celní správy České republiky, zhodnocení průběhu získávání dat a následně je uinno rozhodnutí o náročnosti i nenáročnosti výběru environmentálních daní.

Klíčová slova

Administrativní náklady zdanění

Ekologická daňová reforma

Ekologická legislativa

Ekologická politika EU

Environmentální daně

Životní prostředí

Annotation

The main idea of this given diploma thesis is administrative demand factor of drawings of environmental taxes in Czech Republic. Theoretical part deals with the question of ecological tax reformation in EU. It denotes the development of ecological tax harmonization in EU, ecological guidance 2003/96/ES and shows up the main principles of ecological tax reformation. The other chapters of theoretical part polarize the environmental taxes in Czech Republic. The chapters picture the ecological tax reformation in Czech Republic, the individual phases EDR, the most important environmental taxes, legislative and control of these taxes. The main themes of analytical chapters are administration expenses and demand factor of their drawings in Czech Republic. These chapters deal with the getting the information from Ministry of Finance of Czech Republic and Board of Customs of Czech Republic, evaluation of process of data retrieval and after that there is decision about demand factor of drawings of environmental taxes made.

Keys words

Administrative costs of tax

Environment

Environmental legislation

Environmental tax reform

Environmental policy in EU

Environmental tax

Obsah

Seznam zkratk a symbol	8
Úvod	10
1. Principy ekologické daňové reformy v evropském kontextu	12
1.1 Vývoj harmonizace ekologických daní v Evropské unii	15
1.2 Ekologická daň	24
1.2.1 Přínos versus sporné body ekologických daní	30
1.2.2 Problémy spojené se zaváděním ekologických daní	32
1.2.3 Dopady ekologických daní	38
2. Environmentální daň v ČR	41
2.1 Ekologická daňová reforma	41
2.1.1 První etapa zavádění EDR	42
2.1.2 Druhá etapa zavádění EDR	45
2.1.3 Třetí etapa zavádění EDR	46
2.2 Další environmentální daň v soustavě ČR	46
2.2.1 Daň silniční	47
2.2.2 Daň z minerálních olejů	49
2.3 Legislativa a správa environmentálních daní	50
3. Administrativní náklady na výběr environmentálních daní	55
3.1 Sbír dat	57
3.1.1. Celní správa České republiky	58
3.1.1.1 Žádost - Celní správa ČR	60
3.1.1.2 Získané informace od Celní správy	60
3.2.1 Ministerstvo financí	61
3.2.1.1 Žádost - Ministerstvo financí ČR	62
3.2.1.2 Získané informace od Ministerstva financí	63
4. Analýza administrativních nákladů na výběr environmentálních daní	67
4.1 Výpočet administrativních nákladů zdanění	67
4.1.1 Metoda pětého pracovníka	69
Závěr	75
Seznam použité literatury	79
Seznam citací	79
Seznam příloh	83

Seznam zkratek a symbol

ADIS	Automatizovaný Daňový Informační Systém – R
SÚ	český statistický úřad
ÚZK	český úřad zeměměřický a katastrální
DPH	daně z přidané hodnoty
ECOFIN	Rada ministrů hospodářství a financí
EDR	ekonomická daňová reforma
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
G – C	Generální ředitelství cel
HDP	hrubý domácí produkt
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ÚFO	Územní finanční orgán státní správy
ÚSC	Územní samosprávné celky
ZSDP	Zákon o správě daní a poplatků

Seznam tabulek

Tabulka . 1: Minimální úrovn zdan ní pro pohonné hmoty dle Sm rnice 2003/96/ES	21
Tabulka . 2: Minimální úrovn zdan ní pro paliva a elekt inu dle Sm rnice 2003/96/ES	21
Tabulka . 3: Sazby dan silni ní pro osobní automobily	48
Tabulka . 4: Sazby dan z minerálních olej	50
Tabulka . 5: P ehled po tu pracovník a celkové mzdové náklady na pracovníky zabývající se správou ekologické dan a dan z minerálních olej	61
Tabulka . 6: P ehled po tu pracovník a celkové mzdové náklady na pracovníky zabývající se správou silni ní dan	64
Tabulka . 7: P ehled údaj týkající se správy ekologické dan , dan z minerálních olej a dan silni ní	67
Tabulka . 8: P ehled údaj týkající se legislativy ekologické dan , dan z minerálních olej a dan silni ní	68
Tabulka . 9: P ehled podíl náklad na p íjmech u jednotlivých daní	76

Seznam obrázk

Obrázek . 1: Logo ekologické zna ky Evropské Unie	14
---	----

Seznam graf

Graf . 1: Princip environmentální da ové reformy	12
Graf . 2: Vývoj p íjm z ekologických daní v EU v letech 1996 – 2007 v mil EUR	18
Graf . 3: Vývoj p íjm z ekologických daní v EU v letech 1996 – 2007 jako podíl na na HDP	19
Graf . 4: Podíl investi ních výdaj podnikového a ve ejného sektoru na ochranu životního prost edí na HDP, mezinárodní srovnání v letech 1995, 2000, 2007 (resp. nejbližší dostupné roky) v %	28
Graf . 5: Celkové výdaje na ochranu životního prost edí v R v letech 2003 – 2008 v mld. K , % HDP, b. c.	29

Úvod

Téma ochrany životního prostředí je v současnosti stále častěji prezentováno v médiích. Naše chování a uspokojování našich potřeb má nedožité následky na přírodu. Důsledky lidské činnosti začínají být kolem nás stále více patrné. Rostoucí počet obyvatel spolu se zvyšováním životní úrovně způsobují, že přírodní zdroje se stávají vzácnějšími. Přírodní zdroje byly dlouhá léta považovány za nevyčerpatelné. Tehdy, ale bylo jejich využívání takové, jak ve srovnání s dneškem minimální.

Proto si musel tento problém uvědomit a začít o něm promýšlet. Musel pochopit, že je nezbytné změnit své chování, protože bez kvalitního životního prostředí totiž nemůžeme být ani jeho život hodnotný. Změna v chování se ale neprojevuje ze dne na den, změny jsou často patrné až za několik desetiletí. Jde tedy hlavně o to, aby lidé pochopili, že příroda tu je i pro budoucí generace a aby jejich chování již nadále nebylo sobecké v další generaci. Proto je nezbytné, aby ochrana životního prostředí nespočívala jen na samotných občanech, ale aby si i vlády jednotlivých zemí uvědomily tento problém.

Od 60. let 20. století si vlády začaly uvědomovat důsledky chování lidí v přírodě a začaly tuto problematiku řešit. Jednou z možností, jak chránit životní prostředí, jsou právě ekologické daně. K ekologické daňové reformě (EDR) za poslední desetiletí přistoupila značná část vyspělých evropských států. Ekologizace daňových systémů stále probíhá a je jisté, že bude prováděna i v dalších zemích, kde doposud nebyla zavedena. Sazby ekologických daní se budou postupně zvyšovat a s postupem času budou přibývat nové druhy ekologických daní.

Česká republika se vstupem do Evropské unie zavázala implementovat politiku EU do svých zákonů. Na základě Směrnice 2003/96/ES musela ČR provést ekologickou reformu, a proto od 1. 1. 2008 zavedla energetické daně. Česká republika se inspirovala německou ekologickou reformou, která se považuje za jednu z nejúspěšnějších.

Cílem této předkládané diplomové práce bylo posouzení administrativní náročnosti výběru environmentálních daní v České republice. Přístup k měření administrativních nákladů vycházel z metody neproplácení pracovníka, kdy administrativní náklady na výběr daní byly porovnány s příjmy těchto daní.

První kapitola byla věnována problematice ekologické daňové reformy v evropském kontextu. Teoretická část vysvětluje základní princip EDR, kterým je výnosová neutralita, dále se zmíní o historii harmonizace ekologických daní v EU a o Směrnici 2003/96/ES. Práce podává vysvětlení pojmu ekologická daň a zhodnocuje přínos ekologických daní. Závěr kapitoly byl věnován implementaci ekologických daní. Především problémům, které jsou spojovány se zaváděním environmentálních daní a dopady těchto daní.

Druhá teoretická část se věnuje environmentálním daním¹ v České republice. Podává podrobné informace o ekologické daňové reformě v ČR, o jednotlivých etapách EDR a jejich průběhu, o výnosové neutralitě (zda byla skutečně dodržena), o nově vzniklých energetických daních, o dani silniční a o dani z minerálních olejů. Závěr kapitoly byl věnován legislativě a správě environmentálních daní, které zabezpečuje Ministerstvo financí ČR a Celní správa ČR.

Administrativní náklady a jejich náročnost výběru byly tématem této analytické kapitoly. Nejprve byl vymezen pojem administrativní náklady zdanění a byla uvedena řada hledisek členění administrativních nákladů. Dále se kapitola věnuje sběru primárních dat. Získávání informací od Ministerstva financí ČR a Celní správy ČR probíhalo dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Následně byly uvedeny získané informace a zhodnocen průběh získávání dat.

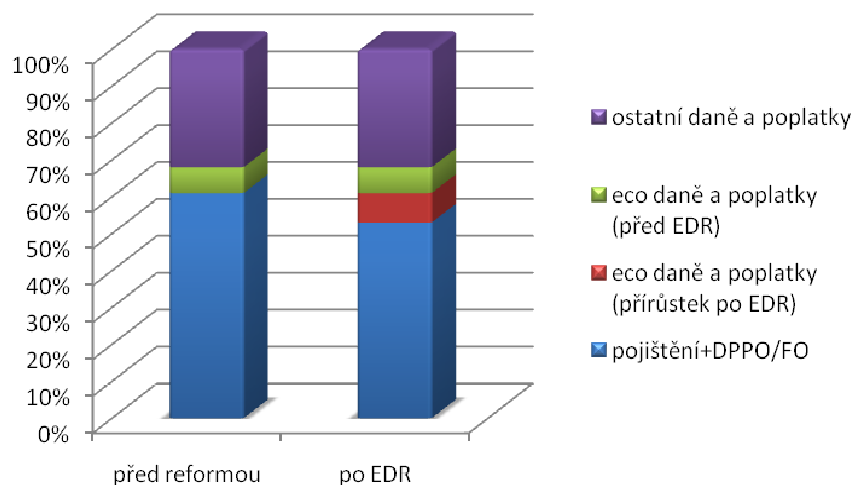
Závěrečná analytická kapitola se věnuje získaným datům z této kapitoly. Přístup k měření administrativních nákladů vycházel z metody přepočteného pracovníka, kdy administrativní náklady na výběr daní byly porovnány s příjmy těchto daní. Na závěr kapitoly bylo učiněno rozhodnutí o administrativní náročnosti i nenáročnosti nových ekologických daní v porovnání s jinými daněmi, které mají také ekologické aspekty (například daň silniční a daň z minerálních olejů).

¹ V této diplomové práci byly pod pojem Ekologické daně zahrnuty daň z zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Environmentální daně pro účely práce v sobě zahrnují ekologické daně a jiné daně, které mají také ekologické aspekty, například daň silniční a spotřební daň (viz. 2. kapitola).

1. Principy ekologické daňové reformy v evropském kontextu

Základní princip ekologické daňové reformy je založen na postupném přesunu části daňového zatížení práce (které je v české republice ale i ve světě značně vysoké), na věci, které mají výrazné negativní dopady na životní prostředí a které je nutné omezovat. Zatímco zvýšení zaměstnanosti společnost považuje za žádoucí. Nejlépe toto vystihuje citace z Bílé knihy o ekonomickém růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti z roku 1993: „Pro souasný model (ekonomického) rozvoje je typické nedostatečné využití pracovních sil a příliš vysoká spotřeba přírodních zdrojů. Tento přístup, který vede k málo efektivnímu nakládání se zdroji, utvrzuje fiskální politika, protože 50 % daňové zátěže připadá na pracovní sílu, zatímco pouhých 10 % je vybíráno ze spotřeby přírodních zdrojů.“²

Na koncept je kladem požadavek fiskální neutrality. Příjmy státního rozpočtu ani daňové zatížení podniků by se touto operací nemělo zvýšit ani snížit. Dodatečné výnosy z ekologických daní budou především použity na snížení nákladů práce z důvodu podpory zaměstnanosti (viz graf 1).

Graf 1: Princip environmentální daňové reformy

Zdroj: Š. ASNÝ, M. Environmentální daně a poplatky v české republice v datech

² N. MCOVÁ, J. a KOTECKÝ, V. *Ekologická daňová reforma: Impuls pro modernizaci ekonomiky*. 1 vyd. Brno: Hnutí DUHA, 2008. 40 s. ISBN 978-80-86834-25-2. [online]. [cit. 11. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.hnutiduha.cz/publikace/EDR_navrh.pdf>

Graf . 1 znázorňuje základní myšlenku EDR v EU. Z grafu je patrné, že skutečně nedošlo k růstu daňové zátěže. Před EDR byla daňová zátěž na práci (sociální pojištění, daň z příjmů PO a FO) zhruba ve výši 50 % z celkového daňového zatížení. Po zavedení ekologických daní kleslo daňové zatížení na 40 %. Pokles daňového zatížení práce měl být proveden například snížením daní z příjmů fyzických a právnických osob nebo snížením sociálního pojištění. A právě tyto „ušetřené“ náklady (zmíněných 10 %) musí poplatníci vynaložit na nově vzniklé ekologické daně, pokud jejich existence „zneišuje“ životní prostředí. Tím by se také souasně mělo zabránit negativním dopadům na konkurenceschopnost podniků, kterých se ekologické daně dotýkají.

Použití výnosů na snížení povinných příspěvků sociálního zabezpečení není podmínkou. Výnosová neutralita lze dosáhnout, jak již bylo uvedeno, snížením mezní sazby daní z příjmů fyzických a právnických osob nebo zvýšením nezdaniitelných částí základu daní, zavedením daňových kreditů, snížením sazeb korporátní daně nebo snížením sazby daní z přidané hodnoty. Snížení sazeb DPH však nepovede k poklesu příjmu zdanění a navíc v daném státě je sazba na úrovni povinné minimální sazby a není ji již možné snižovat pod tuto hranici. U poklesu sazeb korporátních daní lze očekávat pouze nepatrné přenesení úlev na fyzické osoby. Tyto dvě možnosti lze tedy považovat pouze za teoretické a v praxi nevyužitelné. Výnosy mohou být využity rovněž k financování programů na podporu ochrany životního prostředí nebo sloužit jako kompenzace pro ty, kterým reforma odněla největší podíl disponibilních příjmů. Což jsou především důchodci a nízkopříjmové rodiny.³

Ve většině států nebyla v souvislosti se zavedením ekologických daní výnosová neutralita dodržena. Konkrétně v Německu došlo k navýšení rozpočtu o 10 %. Výnosová neutralita zde byla narušena přesunutím části výnosů na kompenzaci sociálních opatření a na podporu ekologických programů.

Od roku 1993 začala udělovat EU ekologickou značku Evropské unie (Eco-label), kterou mohly získat pouze výrobky vyhovující přísné kontrole. Logo, kterým jsou vyhovující výrobky označeny, je uvedeno níže. V České republice je celkem 14 firem, které získaly

³ VOMÁKOVÁ, H., et al. *Ekologická daňová reforma v SRN a její příprava v ČR: Sborník příspěvků ke studiu problematiky*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta životního prostředí UJEP, 2005. 122 s. ISBN 80-7044-654-4.

tuto známku. Z toho devět společností působí v oblasti služeb, především v oboru hotelnictví. Tyto podniky jsou z textilního odvětví, nejznámější je například fy. Hybler Textil, s. r. o. se sídlem v Semilech a jedna firma, která se zabývá výrobou kyseliny fosforečné termické a fosforečných solí.⁴

Obrázek . 1: Logo ekologické značky Evropské Unie

Zdroj: [http://www.kisc.ch/index.php?uid=11&cmd\[incms\]\[content\]\[fullview\]\[main\]\[uid\]=1785&cmd\[incms\]\[content\]\[fullview\]\[main\]\[cmd\]\[itemid\]=22](http://www.kisc.ch/index.php?uid=11&cmd[incms][content][fullview][main][uid]=1785&cmd[incms][content][fullview][main][cmd][itemid]=22)

Dále bylo zřízeno několik programů na podporu životního prostředí, jako například programy LIFE, SAVE, ENVIREG a Kohesní fond. Ekologická politika je dnes jednou z nejdůležitějších politik EU. Snahou je najít kompromis mezi hospodářským rozvojem na jedné straně a na druhé straně udržet kvalitu životního prostředí i pro budoucí generace. V článku 174 smlouvy o Evropském společenství jsou stanoveny základní cíle environmentální politiky. Základní principy ochrany životního prostředí v EU jsou:⁵

- princip znečišťovatel platí – náklady na odstranění znečištění životního prostředí by neměla hradit celá společnost, ale jen ten, kdo znečištění způsobí,
- princip udržitelného rozvoje – uspokojovat svoje požadavky tak, aby nebyly ohroženy potřeby budoucích generací,
- princip vysoké úrovně ochrany – nově přijímané evropské normy ochrany životního prostředí by měly vycházet z opatření těchto států, jejichž nařízení jsou nejprůběšnější a dále by měly brát v úvahu nejnovější technologie a metody ochrany životního prostředí,

⁴ *Katalog evropské ekoznačky* [online]. [cit 11. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.eco-label.com/Czech/>>

⁵ *BusinessInfo.cz* [online]. [cit 11. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/evropska-politika-ochrany-zivotniho/1000521/4271/#pri2>>

- princip prevence – je mén nákladné škodám p edcházet, než následn odstra ovat vzniklé škody,
- princip ochrany co nejbliže u zdroje zne išt ní – aby bylo škodám zabrán no co nejú inn ji, je zapot ebí u init p íslušná opat ení již u zdroje zne išt ní a ne až na dalších stupních et zce zne išt ní,
- princip subsidiarity – rozd lení pravomocí mezi EU a ílenské státy. Orgány EU by m ly být aktivní pouze tehdy, pokud by stejn ú inn nemohly zasáhnout i ílenské státy samostatn .

1.1 Vývoj harmonizace ekologických daní v Evropské unii⁶

ímské smlouvy z roku 1957 jsou základem pozd jší evropské integrace. Tyto smlouvy se ale životním prost edím v bec nezabývají. V roce 1972 se konala mezinárodní konference o životním prost edí ve Stockholmu, která p ínesla množství podn t k ochran životního prost edí v jednotlivých státech EHS i na úrovni EHS jako celku. O rok pozd ji byla vytvo ena první sekce Evropské komise, která se specializovala na ochranu životního prost edí, a téhož roku za ne vydávat tzv. Environmentální ak ní plány pro ochranu životního prost edí. Jejich hlavním cílem je vždy shrnout stávající situaci a nastínit plány a cíle EU v oblasti životního prost edí. První ak ní plán (1973 – 1976) stanovil kritéria politiky životního prost edí a definoval p edm t ochrany životního prost edí. Poprvé se objevuje pojem udržitelný rozvoj. Druhý (1977 – 1981) a taktéž t etí ak ní plán (1982 – 1986) upozor ovaly p edevším na výhody a rizika stávající politiky životního prost edí jednotlivých zemí na vnit ní trh EU. Ochrana životního prost edí se p estává zam ovat pouze na d sledky (zne išt ní vod, ovzduší...) a za íná se obracet na subjekty, kterých se p ípadné restrikce týkají. V rámci Evropské komise bylo v roce 1981 z ízeno samostatné generální editelství pro životní prost edí a o rok pozd ji první zvláštní fond pro ochranu životního prost edí na evropské úrovni. ítvrtý ak ní plán (1987-1992) již poukazoval na nutnost integrace a harmonizace politik životního prost edí. Jednotný evropský akt z roku 1987 je základem pro evropskou environmentální politiku. Zam uje se na ochranu životního prost edí a zvyšování jeho kvality, racionálního využívání p írodních zdroj a ochrany lidského zdraví. V roce 1989 zve ejnila Evropská komise záv ry studie, které

⁶ *Europa – portál Evropské unie* [online]. [cit. 7. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/2000_today/index_cs.htm>

jasn ukázaly enormn vzr stající zne išt ní životního prost edí. Komise rozhodla za ít p ísn ji regulovat využívání p írodních zdroj .

Evropská unie z izuje v roce 1990 evropskou agenturu pro životní prost edí a evropskou informa ní a pozorovací sí pro životní prost edí. Maastrichtské dohody z roku 1992 zd raz ují pot ebu implementace evropské politiky a nutnost podpo it opat ení provád ná v ekologické oblasti na regionální, evropské a celosv tové úrovni. Uvád jí také, že náklady spojené s obnovou poškozeného životního prost edí má nést ten, kdo škodu zp sobil. V roce 1992 vyšel Pátý ak ní plán, který upozor oval na nutnost v tšího využití ekonomických nástroj , jako jsou ekologické dan . Mezi pr kopníky v zavád ní ekologických daní byly p edevším Norsko, Švédsko, Finsko a Dánsko. Je to dáno p edevším tím, že životní filozofie t chto zemí je založena na hodnotách p írody a zároveň se jedná o zem s velmi vysokou životní úrovni. Evropská komise p edkládá návrh na da z emise CO₂, což byl první krok k úprav energetického zdan ní a snaha o implementaci ekologické da ové reformy na evropské úrovni. Do druhé vlny zavád ní ekologických daní se zapojily Nizozemí, Velká Británie, Rakousko, Belgie, N mecko, Itálie a Francie. Od tohoto roku platí minimální sazby spot ebních daní na naftu a benzín. Bílá kniha o r stu, konkurenceschopnosti a zam stanosti z roku 1993, kritizuje nadm rné používání p írodních zdroj a nedostate né využívání lidské práce. 50 % celkové da ové zát že je uvaleno na práci a pouze 10 % na používání p írodních zdroj .

1997 Evropská komise p edložila návrh Sm rnice COM(1997)30 final, o zdan ní energetických výrobk , tzv. „Monti proposal“. Hlavním zám rem bylo zajistit efektivní fungování vnit ního trhu, což m lo pomoci p í zavád ní ekologických reforem. Tento návrh se nepoda ilo prosadit stejn tak jako návrh z roku 1992. Švédsko, Dánsko a Nizozemí proto zavedly svoji vlastní ekonomickou da ovou reformu. Zem zm nily strukturu da ových výnos a to tak, že podíl daní z p íjm poklesl a vzrostl podíl ekologických daní. Ve stejné dob u t chto zemí došlo i k výraznému zvýšení zam stanosti. Kohezní fond (Fond soudržnosti) byl z ízen v roce 1994 a mj. financuje projekty na ochranu životního prost edí. V sou asnosti z Kohezního fondu erpají ecko, Špan lsko, Portugalsko a Irsko. V letech 1998 až 2000 se innost orgán EU zam ovala spíše na liberalizaci trhu energií. Požadavek jednohlasnosti v záležitosti ekologických daní p edstavuje hlavní bariéru pro schválení p íslušných sm rnic, a tak ekologická da ová

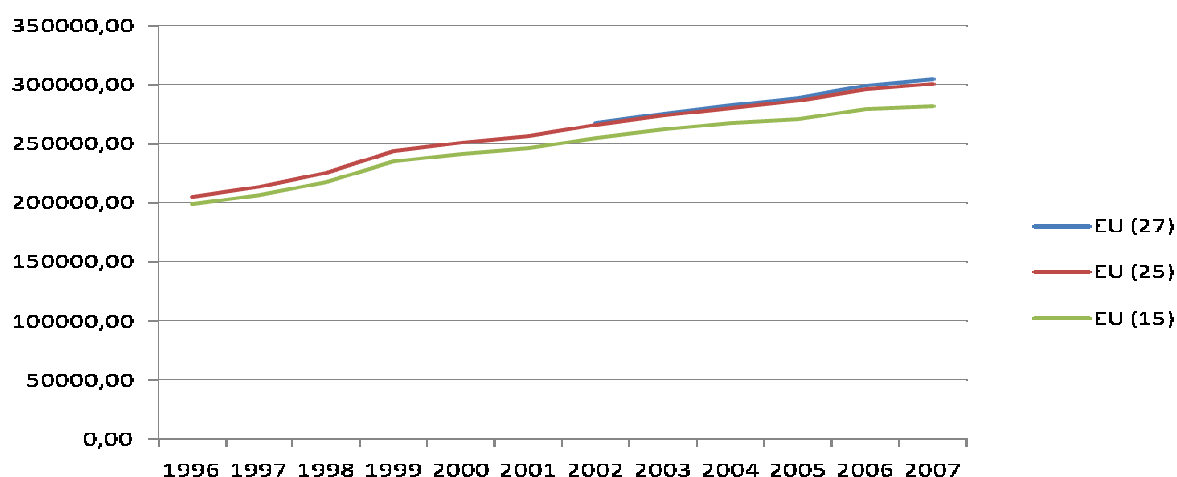
reforma ustupuje do pozadí. členské země uvažují o společném postupu v úpravě této oblasti, přestože návrh na úrovni EU nebyl doposud přijat.

V roce 2001 se konal summit v Göteborgu. Ze summitu vznikl požadavek na úpravu cen výrobků a služeb. Ceny by v sobě neměly zahrnovat jen mezní náklady firem, ale celkové náklady společnosti. Tedy i negativní externality. Tyto ceny by pak měly mít vliv na výrobce i spotřebitele, na jejich rozhodování o tom, jaké výrobky budou vyrábět nebo nakupovat. Dochází tak k oživení jednání o zdanění energetických výrobků. Během Španělského předsednictví v roce 2002 se podařilo dosáhnout dohody o zvýšení sazeb u spotřební daně z uhlíkových paliv o 15 – 20 % oproti platným minimálním sazbám. Šestý akční plán na období 2002 až 2012 hodnotí stávající situaci a soustřeďuje svoji pozornost hlavně na zdanění energie. V roce 2003 došlo ke schválení návrhu Směrnice 2003/96/EC Radou ECOFIN (ministry financí zemí EU) s účinností od 1. ledna 2004. Jde především o návrh směrnice ke zdanění energetických výrobků a elektrické energie. Návrh Směrnice 2003/96/EC nahrazuje direktivy 92/81/EEC o harmonizaci spotřebních daní z minerálních olejů a direktivu 92/82/EEC o upřesnění sazeb spotřebních daní z minerálních olejů. Direktiva 2003/96/EC rozšiřuje stávající harmonizaci zdanění na všechny energetické výrobky a to včetně uhlí, zemního plynu a elektrické energie a dochází ke zvýšení minimálních daňových sazeb. V roce 2004 je Směrnice 2003/96/EC upravena direktivami 2004/74/EC a 2004/75/EC, pro nově vstupující členské státy. Direktiva 2004/74/EC upravuje podmínky pro náš stát, povoluje nám dočasné výjimky a snížení v úrovni energetického zdanění.

Evropská komise navrhla v roce 2005 zavedení poplatku k cenám letenek v letecké dopravě. Ta totiž v roce 2030 má do ovzduší vypouštět nejvíce skleníkových plynů. Vnitrostátní poplatek by měl být 1 až 5 EUR a v rámci EU 2 až 10 EUR. Tento výnos daní bude použit na pomoc rozvojovým státům. V prosinci 2005 byla Parlamentem schválena Směrnice o výběru poplatků za používání dálnic a cest nákladními vozidly s vahou nad 12 tun. Cílem je především přesun dopravy ze silnic na železnici, a tím také následně omezit vznik zácp v dopravě a snížit hluk. Lisabonská strategie si klade za cíl ochranu životního prostředí, ekologickou ekonomiku a vzájemnou integraci jednotlivých politik. V březnu 2007 Evropská komise vydala Zelenou knihu o tržně orientovaných nástrojích pro environmentální a energetickou politiku. Kniha se zabývá možnostmi hlubšího využívání environmentálních daní, obchodovatelných povolení a cílené podpory v oblastech environmentální a energetické politiky. V úvodu roku 2008 vedoucí

p edstavitelé G8 na setkání summitu v japonském Toyaku p ijali nový cíl na snížení emisí skleníkových plyn . V říjnu téhož roku byla p ijata Deklarace o udržitelném rozvoji jako jeden z výsledk sedmého společného zasedání zástupc Asie a EU (ASEM7). V prosinci 2009 byla podepsána Koda šká dohoda o boji proti zm n klimatu, která je považována za krok k budoucí celosv tové dohod . Nicmén není závazná. Evropská unie navrhl, že ještě více sníží své emise CO₂, pokud se k tomu zaváže i další zem .

Graf . 2 znázor uje výši p íjm z ekologických daní v EU 15, EU 25 a EU 27 v letech 1996 až 2007 v milionech EUR. Data pro rok 2008 a 2009 nejsou doposud známa. Hodnoty za jednotlivé zem EU jsou uvedeny v p íloze . 1.

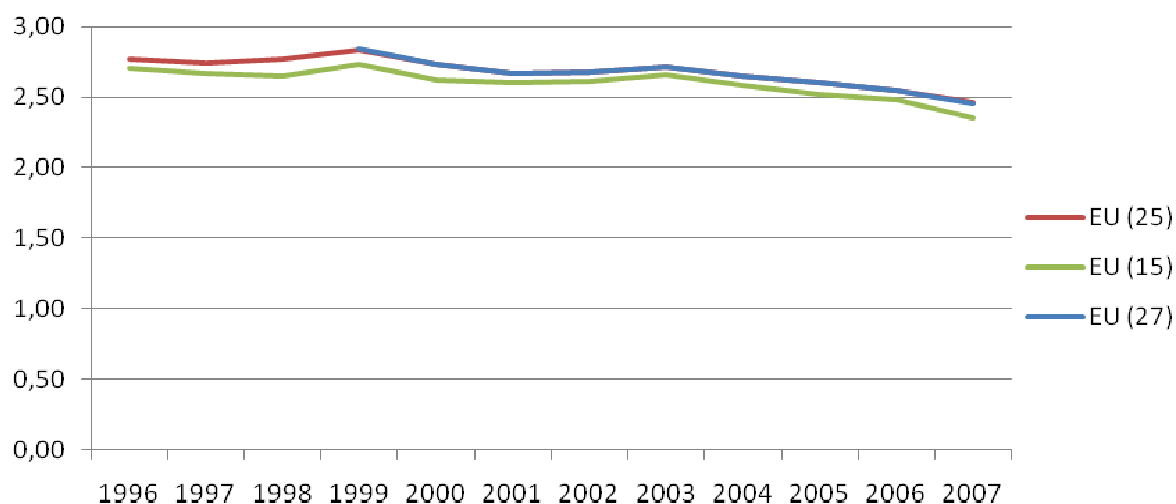

Graf . 2: Vývoj p íjm z ekologických daní v EU v letech 1996 – 2007 v mil EUR

Zdroj: *Environmental tax revenue* [online]. Lucembursko: Eurostat, 2010 [cit. 15. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://nui.epp.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_ac_tax&lang=en>

Z diagramu je patrné, že částka, která se na dani vybere, stále roste. Od roku 1996 do roku 2007 vzrostla tato částka o 100 000 mil EUR, což je o 50 % více v porovnání s rokem 1996. Do roku 1999 je patrný vyšší nár st p íjm dan . Od tohoto roku výše p íjm z dan roste, ale pomaleji. Potvrzuje se také fakt, že nejv tší část dan se vybere v p vodní EU 15.

Následující graf zachycuje vývoj p íjm z ekologických daní v EU 15, EU 25 a EU 27 jako podíl na HDP v letech 1996 až 2007 v procentech. Data za jednotlivé členské zem jsou uvedeny v p íloze . 2.

Graf . 3: Vývoj p íjm z ekologických daní v EU v letech 1996 – 2007 jako podíl na HDP v %

*Zdroj: Environmental tax revenue as a share of GDP [online]. Lucembursko: Eurostat, 2010 [cit. 15. 3. 2010]. Dostupný z WWW:
<<http://nui.epp.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ten00065&lang=en>>*

Podíl p íjm ekologických daní na HDP má klesající tendenci. Do roku 1999 lze pozorovat mírný r st, po tomto datu už však podíl až na ob asné výjimky klesá. Op t se potvrzuje fakt, že nejv tší ást dan í je vyb írána v p vodní EU 15.

Hlavní instituce v oblasti evropské ochrany životního prost edí jsou orgány Evropského spole enství, specializované agentury pro ochranu lidských práv i nezávislé lobbistické skupiny. V rámci Evropské komise je nejd ležit íší Generální editelství pro životní prost edí, které má na starosti skoro všechny evropské normy týkající se životního prost edí. Dále je to Rada Evropské unie, kde návrhy projednávají dv pracovní skupiny - Životní prost edí a Životní prost edí a mezinárodní otázky.

V rámci Evropského parlamentu fungují výbory, které p ednášejí svá doporu ení poslanc m. Jedním z t chto výbor í je i Výbor pro životní prost edí, ochranu spot ebitel a veřejné zdraví. Evropský soudní dv r zajiš uje bezchybnou a v asnou implementaci evropských sm nric a na ízení do legislativy ílenských stát í. Implementace sm nric je ásto práv ten problém, že na ízení v kone ném d sledku nevyvolají takový efekt, jak se p edpokládalo.

Sm rnice 2003/96/ES⁷

První pokusy o sjednocení ekologických daní na Evropské úrovni se začaly objevovat v 90. letech 20. století, kdy se uvažovalo o stanovení definitivní spotřební daně z paliv a elektrické energie. 27. října 2003 byla přijata Radou Evropské unie Směrnice 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Za jejího předchůdce je považována směrnice 96/92/ED o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, která byla o tři roky později nahrazena novou se stejným názvem a číslem 2003/54/ES. Tyto směrnice však nestanovily žádnou minimální daňovou sazbu na elektřinu ani jiné energetické produkty, jediná spodní hranice byla nastavena Směrnicí o minerálních olejích (92/82/EHS). Evropská unie se tedy obávala toho, že chybějící opatření a značné rozdíly ve výši zdanění energie v jednotlivých členských státech by mohly negativně ovlivnit fungování vnitřního trhu, a proto považovala za nutné nastavit minimální daňové sazby pro výrobu energetických produktů, včetně elektřiny, zemního plynu a uhlí. Význam Směrnice 2003/96/ES tedy spoívá především v tom, že rozšířila předmet minimálního zdanění energetických produktů, zejména o uhlí, elektřinu a zemní plyn a určila minimální daňové sazby pro tyto komodity. Do té doby pouze dvě směrnice z roku 1992 upravovaly zdanění minerálních olejů.

V úvodu zápisu se hovoří o Kjótském protokolu⁸, kterého naplnění má být dopomoci právě zdanění energetických produktů. Zdanění elektrické energie a energetických produktů se posuzuje podle jejich využití buď pro výrobu tepla nebo jako motorové palivo. Použití těchto látek jako vstupů k další výrobě či jako látek spotřebovávaných v průběhu chemických, metalurgických a elektrolytických reakcí je od zdanění osvobozeno.

Směrnice stanovuje členským státům povinnost aplikovat minimální sazby pro zdanění pohonných hmot (tabulka . 1), paliv a elektrické energie (tabulka . 2), které jsou závazné pro všechny členské státy EU od 1. ledna 2004. Důvodem zavedení těchto minimálních daňových sazeb byly obavy Evropské unie ze značných rozdílů ve výši zdanění energie v jednotlivých členských státech. Daňová konkurence by mohla ohrozit správné fungování

⁷ *Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října, kterou se restrukturalizují rámcové předpisy Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny* [online]. [cit. 22. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.done.cz/PEL/obsah.php?k=19>>

⁸ V roce 1997 přemyslové země vydaly protokol k Rámcové úmluvě OSN o klimatických změnách, v kterém se zavázaly snížit emise skleníkových plynů o 5,2 % za pětileté období 2008 – 2012 oproti roku 1990 nebo 1995.

vnitřního trhu. Problém daňové konkurence se ale také týká i substitutů, kdy každý z nich je zdaněn rozdílnou výší daní.

Tabulka . 1: Minimální úroveň zdanění pro pohonné hmoty dle Směrnice 2003/96/ES

Druh pohonné hmoty	Sazba daní platná od		Sazba daní pro zemědělství, lesnictví, zahradnictví, rybolov, stavebnictví a veřejná dopravu
	1. 1. 2004	1. 1. 2010	
Olovnatý benzin	421 EUR/1000 litr	421 EUR/1000 litr	
Bezolovnatý benzin	359 EUR/1000 litr	359 EUR/1000 litr	
Motorová nafta	302 EUR/1000 litr	330 EUR/1000 litr	21 EUR/1000 litr
Petrolej	302 EUR/1000 litr	330 EUR/1000 litr	21 EUR/1000 litr
LPG (zkapalněný plyn)	125 EUR/1000 kg	125 EUR/1000 kg	41 EUR/1000 kg
Zemní plyn	2,6 EUR/gigajoule	2,6 EUR/gigajoule	0,3 EUR/gigajoule

Zdroj: Směrnice 2003/96/ES

Tabulka . 2: Minimální úroveň zdanění pro paliva a elektřinu dle Směrnice 2003/96/ES

Druh paliva a elektřiny	Sazba daní	
	Obchodní účely	Neobchodní účely
Motorová nafta	21 EUR/1000 litr	21 EUR/1000 litr
Těžký topný olej	15 EUR/1000 kg	15 EUR/1000 kg
Zemní plyn	0,15 EUR/gigajoule	0,3 EUR/gigajoule
Uhlí, koks	0,15 EUR/gigajoule	0,3 EUR/gigajoule
Elektrická energie	0,5 EUR/MWh	1 EUR/MWh

Zdroj: Směrnice 2003/96/ES

Obchodním účelem se dle článku 11 Směrnice 2003/96/ES rozumí použití podnikem, který provádí nezávisle a v jakémkoli místě dodání zboží nebo služeb, bez ohledu na účel nebo výsledky těchto hospodářských činností. Hospodářské činnosti zahrnují všechny činnosti producentů, obchodníků a poskytovatelů služeb, včetně zemědělských a zemědělských činností a činností vykonávaných v rámci svobodných povolání.

Pro členské státy, které ještě nepřijaly euro, je hodnota eura v národních měnách stanovena jednou rokem a ta se následně používá k pevnému prourčení výše daní. Tyto hodnoty zveřejňuje Úřední věstník Evropské unie a jejich použití nastává k 1. lednu následujícího kalendářního roku.

lánek 14 a 15 Sm rnice 2003/96/ES pojednává o osvobozeních a slevách na energetické produkty. Týká se to p edevším šetrných metod produkce elekt iny, jako je například výroba elekt iny pomocí vodních elektráren, z palivových lánk , z biomasy nebo z geotermální, v trné a solární energie. Také jsou osvobozeny energetické produkty pro námo ní a leteckou dopravu, pro p epravu zboží a osob, nesmí se však jednat o soukromou dopravu. Osvobození platí i pro p epravu osob a zboží železnicí, tramvají a metrem. Dále je osvobozen i zemní a zkapaln ěný plyn, který se používá jako pohonná hmota. Sm rnice umož ůuje ěenským stát ěm až na výjimky rozší it škálu položek osvobozených od dan ě a to na základ ě jejich vnit ění zvláštní politiky. ěenský stát, který uvažuje o zavedení tohoto opat ění, je povinen nejprve informovat Komisi a poskytnout jí veškeré nezbytné podklady. Komise po té žádost posoudí s p ěhlédnutím k řádnému fungování vnit ěního trhu a k p ětivé hospodá řské sout ěi. P ěhlíží též ke zdravotní, energetické a dopravní politice Spole ěnství a p edevším k politice životního prost ědí. Na posouzení má lh tu v délce t ěch m ěsí . Následn ě pak probíhá jednání s Radou. Pokud Komise zaujala k žádosti pozitivní stanovisko, p edloží Rad ě návrh na povolení. Pokud nikoliv, informuje Radu o d ěvodech, pro p ovolení nenavrhl. Povolení jsou ud ělována maximáln ě na dobu šesti let. Je možné povolení následn ě i prodloužit. Jestliže Komise dosp ěje k názoru, že dan ě osvobození od dan ě již není opodstatn ěné, d ěvodem m ě že být například narušení fungování vnit ěního trhu, p edloží Rad ě návrh na jeho zrušení.

Direktiva také p ěijala opat ění ke snížení da ěového b ěmene pro zachování konkurenceschopnosti odv ětví. Týká se to zvlášt ě t ěch odv ětví, která již v minulosti investovala do zlepšení efektivnosti využití energie. ěenské státy mohou vrátit celou ěi část zaplacen ě dan ě podnik ěm, které investovaly do racionalizace využití energie a to až 100 % podnik ěm v energeticky náro ěných odv ětvích. Energeticky náro ěná odv ětví jsou taková, kde nakoupen ě energetické produkty ěi elektrická energie tvo ěí alespo ě 3 % hodnoty produkce ěi splatná da ě z energetických produkt ě a elektrické energie tvo ěí alespo ě 0,5 % p ěidan ě hodnoty. U energeticky mén ě náro ěných odv ětví m ě žou ěenské státy vrátit až 50 % zaplacen ě dan ě .

Další sm rnice, které se zabývají ekologickou da ěovou reformou, jsou:

- Sm rnice ěíslo 2001/77/ES o podpo ě elekt iny z obnovitelných zdroj ě v podmínkách vnit ěního trhu s elekt inou. Zabývá se využitím obnovitelných zdroj ě

pro produkci elektřiny. Evropská unie si uvědomuje, že nutnost podporovat obnovitelné zdroje energie musí být prioritou, protože využívání obnovitelných zdrojů přispívá k ochraně životního prostředí a k udržitelnému rozvoji.

- Směrnice číslo 96/92/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, je považována za předchůdce Směrnice 2003/96/ES, jak již bylo výše uvedeno. Směrnice 96/92/ES byla o tři roky později nahrazena novou, se stejným názvem a číslem 2003/96/ES. Směrnice uvádí, že vytvoření vnitřního trhu s elektřinou je důležité pro zvýšení efektivnosti výroby a distribuce elektřiny. Dojde tak tím k posílení konkurenceschopnosti evropské ekonomiky a k ochraně životního prostředí. Obě směrnice se zabývaly kritérii pro výstavbu nových zdrojů elektřiny, principy provozu a řízení plynové a distribuční soustavy. Směrnice z roku 1996 také ustanovila povinnost zřídit kompetentní orgán k provádění státní regulace. V České republice jí byl pověřen Energetický regulační úřad.
- Směrnice číslo 2003/30/ES o podpoře užívání biopaliv vyráběných z biomasy nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě.
- Směrnice číslo 2004/74/EC a 2004/75/EC reagují na přistoupení deseti nových států v roce 2004 a udělují jim výjimky od minimálního zdanění daným energetickou směrnicí. Evropská unie se totiž obávala, že povinné zavedení minimálních sazeb v některých státech by znamenalo neúměrně vysoké daňové zatížení hlavně pro malé a střední podniky a mělo by nežádoucí efekt na celou ekonomiku. Nejdelší výjimku dostalo Slovensko, a to možnost uplatňovat nižší zdanění zemního plynu až do roku 2014. Česká republika nemusela dodržovat minimální sazby pro tuhá paliva, elektřinu a zemní plyn až do konce roku 2007 (s koncem této výjimky právě souvisí vznik energetických daní, které nabývaly působnosti po číně rokem 2008).
- Směrnice číslo 2009/29/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství. Na základě této direktivy by mělo dojít ke snížení skleníkových plynů. Tato směrnice předcházela Směrnici číslo 2003/87/ES.

1.2 Ekologická da

Da je povinná a nenávratná, zpravidla pravidelně se opakující platba do veřejného rozpočtu bez nároku na ekvivalentní a přímé plnění z veřejného rozpočtu. Základní funkcí daní je funkce fiskální, jíž se rozumí získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, pro financování veřejných statků a potřeb. Daně jsou rozhodujícími příjmy veřejných rozpočtů. V České republice jejich podíl na příjmech veřejných rozpočtů trvale překračuje 90 %. Dalšími funkcemi daní jsou funkce alokační, redistribuční a stabilizační. Daně zajišťují finanční zdroje k plnění funkcí státu (poskytování veřejných statků) a plní redistribuční funkci pro realizaci sociálních záležitostí. V rámci ekologické politiky je ale vyzdvihována motivační (alokační) funkce daní.⁹

Definice ekologické daně je doposud nejednotná. V odborné literatuře lze nalézt hned několik různých definic ekologické daně a je asi na každém jednotlivci, ke které z nich se přikloní. Lze to připsat tomu, že ochrana životního prostředí prostřednictvím daní je relativně nová záležitost. Existují však dva základní přístupy k definování ekologické daně :

- Nkte jí chápou ekologickou da jako platbu do veřejného rozpočtu, jejíž zavedení, případně zvýšení, má pozitivní dopad na životní prostředí. Tento přístup tedy klade důraz na zavedení uvalení ekologické daně. Příkladem je definice podle OECD. Také, že daně související se životním prostředím jsou definované jako jakékoliv povinné neoplované platby státu uvalené ve formě daní, kterým je popisován určitý vztah k životnímu prostředí. Daně jsou neoplované ve smyslu, že užitek poskytovaný da ovému poplatníkovi státem bžně neodpovídá jeho odvodům. Oplované platby, jako jsou různé typy poplatků uvalené v poměru k poskytované službě (např. objem svozu a zpracování odpadů), jsou také do jisté míry mezi environmentální daně zahrnovány.¹⁰
- Jiní akcentují především zdanění. Důvod pro zavedení daně jako by ustupuje do pozadí a je zdůrazněn způsob fungování daně a její efekty. Příkladem může být

⁹ HAMERNÍKOVÁ, B., aj. *Veřejné finance*. 3. vyd. Praha: Aspi, 2007. 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.

¹⁰ DIMER, V., aj. *Ochrana životního prostředí – základy, plánování, technologie, ekonomika, právo a management*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 1997. 333 s. ISBN 80-7078-490-3.

definice Eurostatu, podle níž ekologická daň je daň, jejíž daňový základ je fyzická jednotka, která má určitý prokázaný negativní vliv na životní prostředí.¹¹

V základním principu ekologická daň zpoplatňuje vypouštění znečišťujících látek do životního prostředí, využívání přírodních zdrojů, výrobu a spotřebu paliv a energií. Ekologické daně nelze zaměňovat za sankci za porušování ekologických předpisů. Ekologické daně jsou uvalovány na neobnovitelné přírodní zdroje a jejich cílem je zdanění negativních externalit. Ekologické daně působí dvojím způsobem. Na jedné straně zvyšují náklady těch, jež způsobují znečištění, na druhé straně ekologické daně umožňují začlenění negativních externalit do cen výrobků.

V databázích OECD se jako ekologické daně a poplatky definují tři skupiny plateb:¹²

- Emisní daně a poplatky jsou přímé platby vztažené na kvantitu nebo kvalitu vypouštěné znečišťující látky. Jako hlavní skupiny se uvádějí poplatky za znečištění vody, poplatky za znečištění ovzduší a poplatky z hluku.
- Výrobní daně se vztahují na výrobky, které způsobují znečištění při jejich výrobě, spotřebě nebo likvidaci a tím zvyšují jejich cenu. Nejdůležitější skupinu představují daně z energie, dále daně z hnojiv, pesticidů a baterií. V konkrétní podobě se může jednat i o poplatky, tedy platby odváděné do mimorozpočtového fondu.
- Uživatelské poplatky jsou povinné platby za určité společenské akce a služby. Obecně jsou výnosy těchto plateb určeny ke krytí nákladů na poskytování určitých služeb. Takovéto platby využívají zejména lokální instituce ke krytí nákladů na sběr a likvidaci tuhých odpadů a odpadních vod. Hlavním důvodem zavedení je financování určitých služeb.

¹¹ MOLDAN, B., aj. *Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí: situace v České republice*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 307 s. ISBN 80-7184-434-9.

¹² JÍLKOVÁ, J. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení – nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. 1. vyd. Praha: Ireas, 2003. 156 s. ISBN 80-86684-04-0.
[online]. [cit. 8. 4. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://ekologie.upol.cz/ku/ezpo/ezp.pdf>>

V literatuře lze nalézt mnoho kritérií, dle kterých je možné ekologické daně členit. OECD člení ekologické daně dle cíle. V publikacích J. Jílkové a N. Wallarta lze nalézt členění dle techniky zdanění. Jako nejvýstižnější se ale jeví členění dle podmínek zdanění, které má být dáno odpověď na otázku, které z ekologických daní přinesou nejvyšší výnos. Rozdělení daní dle podmínek zdanění:¹³

- Daně z motorových paliv – zdaněny daní z přidané hodnoty nebo jinými všeobecnými daněmi ze spotřeby. V rámci EU se jedná o fiskálně nejvýznamnější daň.
- Daně z automobilů – do této skupiny spadají jednorázové registrační daně, silniční daně, dálniční známky apod. Tyto daně tvoří cca ¼ celkových výnosů ekologických daní.
- Daně z energetických produktů – uvalovány na jiná než motorová paliva (uhlí, koks, lehké a těžké topné oleje, zemní plyn apod.).
- Daně z emisí, poplatky za těžbu nerostných surovin, platby za využívání životního prostředí (nakládání s odpady, vypouštění emisí do ovzduší) – tyto daně jsou fiskálně nejméně významné.

Ekologická daňová reforma má stimulovat obyvatelstvo k šetrnému zacházení se životním prostředím. Cílem je hlavně omezit znečištění životního prostředí a následně snížit negativní dopady na zdraví populace. Jedním z výsledků má být i přispění ke zvýšení zaměstnanosti obyvatelstva. Do konce 20. století bylo životní prostředí druhým největším problémem téměř všech politik. Až v souvislosti se strmým hospodářským růstem, zvýšením počtu světové populace a rozvojem technologií zatěžujících životní prostředí se z podceňovaného tématu stal počátkem 21. století hlavní bod politických kampaní v mnoha státech. Informace o skleníkových plynech, úbytku tropických deštných pralesů a globálním oteplování jsou publikovány na předních stranách mnoha periodik. Problematika životního prostředí se tak po silné medializaci stává velkou nesnází lidstva.

S uvažováním si problematiky ochrany životního prostředí se začíná objevovat nový pojem „trvale udržitelný rozvoj“. Trvale udržitelný rozvoj lze definovat jako soubor opatření a strategií, které umožní pomocí ekonomických nástrojů a technologií

¹³Jakub, M. *Ekologické aspekty zdanění v Německu*. [Diplomová práce]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta financí a účetnictví, 2008.

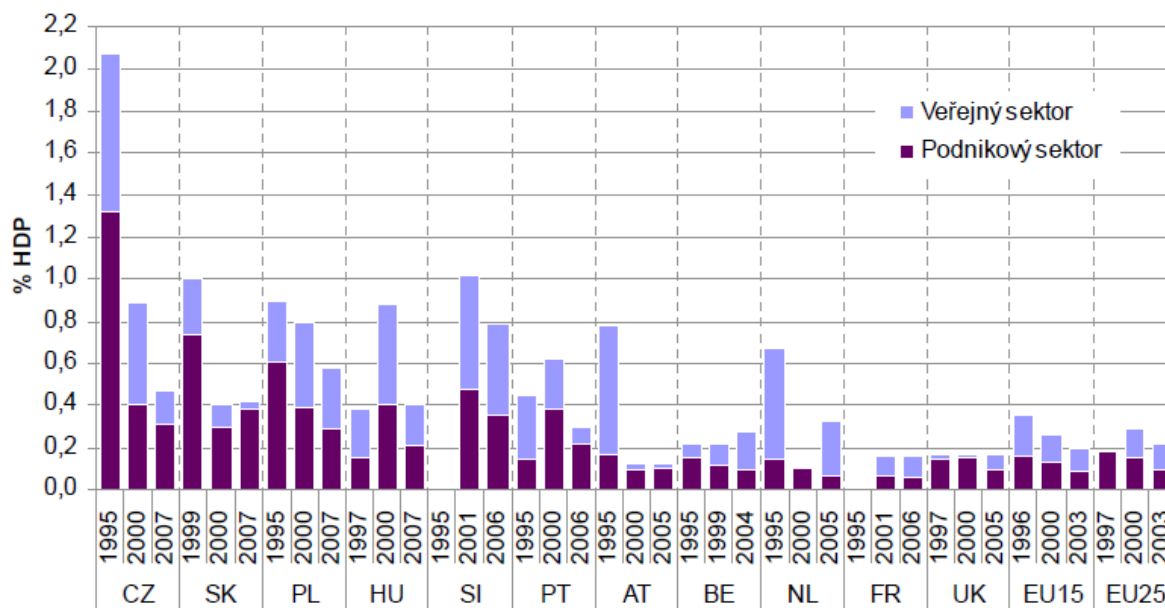
uspokojovat sociální potřeby lidí při plném respektování environmentálních limitů. Rozvoj by měl plně uspokojit potřeby přítomnosti, aniž by snižoval možnosti budoucích generací. Jeho cílem je tedy zachovat životní prostředí v co nejmenší změně podobě pro budoucí generace. Trvale udržitelný rozvoj se tedy snaží o sociální vývoj, který respektuje potřeby všech obyvatel na zemi, účinnou ochranu životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů a o udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.¹⁴

V roce 1990 Mezinárodní obchodní komora vypracovala a následně schválila Podnikatelskou chartu pro trvale udržitelný rozvoj. Tato charta je prvním velkým krokem podnikohospodářské sféry v oblasti ochrany životního prostředí. Za cíl si stanovila přinutit co nejvíce podniky, aby v souladu s jejími zásadami zlepšovaly svoji činnost v oblasti životního prostředí, aby měly své výsledky, kterých dosáhly a následně o nich informovaly nejen zaměstnance v podniku, ale i širokou veřejnost.

Ekologické daně implementuje do svých daňových systémů mnoho zemí i přes to, že se experti domnívají, že je velice obtížné tyto daně aplikovat do již zavedeného daňového systému. Podíl ekologických daní na celkovém daňovém zatížení se pomalu zvyšuje. Přibývá i publikací, které hovoří ve prospěch účinnosti této daně. Trend, který se týká implementace ekologických daní do daňové soustavy, lze pozorovat především v Evropě a to z jednoduchého důvodu. Dávodem je členství zemí v Evropské unii. EU má totiž přísné ekologické normy a s nimi i spojené ekologické daně, které jsou na území EU povinné.

Na následujícím grafu je znázorněn podíl investičních výdajů podnikového a veřejného sektoru na ochranu životního prostředí na HDP v ČR ve srovnání s okolními státy a unií jako celkem v letech 1995, 2000 a 2007. Za investiční výdaje jsou považovány činnosti, které směřují přímo na ochranu životního prostředí. Jejich hlavním cílem mimo jiné je kontrolovat, snižovat objem, předcházet nebo eliminovat znečišťující látky a znečištění nebo jiné poškození životního prostředí, které vzniká v důsledku podnikatelské činnosti.

¹⁴ Rynda, I. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělání* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí [cit. 8. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/konf_hledani/Sbornik/Rynda.htm>

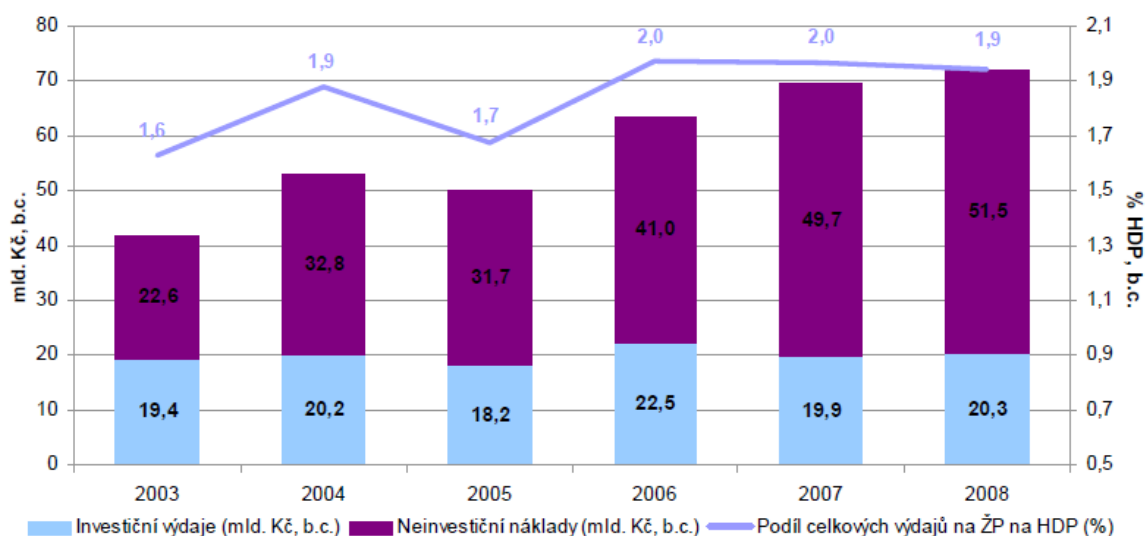
Graf . 4: Podíl investičních výdajů podnikového a veřejného sektoru na ochranu životního prostředí na HDP, mezinárodní srovnání v letech 1995, 2000, 2007 (resp. nejbližší dostupné roky) v %

Zdroj: Zpráva o životním prostředí v roce 2008

Z grafu . 4 je patrné, že v roce 1995 byl v ČR nejvyšší podíl výdajů veřejného a podnikového sektoru na HDP v porovnání s okolními státy. Od tohoto roku se situace postupně zhoršovala. Obdobný podíl investičních výdajů veřejného a podnikového sektoru na HDP měli v roce 2007 například Slovensko, Maďarsko a Polsko, lépe si vedlo akorát Slovinsko. Naopak hůře na tom bylo Rakousko, Portugalsko, Belgie, Nizozemsko, Francie a Spojené království. V české republice výdaje podnikového sektoru značně převyšují výdaje veřejného sektoru. Tento trend lze pozorovat i ve Slovensku, Portugalsku a Rakousku. Naopak ve Slovinsku, Belgii, Nizozemí a Francii převažují výdaje veřejného sektoru nad soukromými.¹⁵

Další graf vypovídá o investičních a neinvestičních výdajích na ochranu životního prostředí v české republice v letech 2003 až 2008 v mld. Kč a celkových výdajích jako podíl na HDP v %.

¹⁵ Zpráva o životním prostředí české republiky v roce 2008 [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2009 [cit. 13. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/\\$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf)>

Graf . 5: Celkové výdaje na ochranu životního prostředí v ČR v letech 2003 – 2008 v mld. Kč, % HDP, b. c.

Zdroj: Zpráva o životním prostředí v roce 2008

Z grafu . 5 je patrné, že celkové výdaje (součet investičních a neinvestičních výdajů) na ochranu životního prostředí v ČR v posledních pěti letech mají mírnou rostoucí tendenci. Je to dáno hlavně růstem neinvestičních nákladů. Za neinvestiční náklady jsou považovány běžné i provozní výdaje. Tedy například mzdové náklady, platby za spotřebu materiálu a energií, úpravy nebo likvidace znečištění. Celkové investice na ochranu životního prostředí v ČR jsou v porovnání s ostatními členskými státy na vysoké úrovni a Česko se tímto řadí na jednu z předních pozic v rámci EU. Největší část celkových výdajů jde na nakládání s odpady, do ekologického nakládání s odpadními vodami (výdaje jsou především v souvislosti s výstavbou a rekonstrukcí čistíren odpadních vod a kanalizací) a do ochrany ovzduší a klimatu. Na druhou stranu ale nelze opomíjet fakt, že investiční výdaje v posledních pěti letech stagnují na úrovni 20 mld. Kč. Tyto investice jsou ale převážně použity na odstranění již existujícího znečištění namísto toho, aby se investovalo do takových technologií, které zabrávují samotnému vzniku znečištění. Do oblasti ochrany životního prostředí více investuje soukromý než veřejný sektor. V roce 2007 a 2008 investovaly podniky přes 14 mld. Kč a veřejný sektor kolem 5,7 mld. Kč. Pokud se ale porovnají data za delší časové období (1990 až 2008), objeví se další nepříjemná zpráva. Jak celkové náklady, tak i veřejné výdaje na ochranu životního prostředí od roku 1990 strmě rostly. Celkové výdaje rostli až do roku 1994, pak došlo k jejich stagnaci a v roce 1998 začaly prudce klesat. Až od roku 2002 začaly mírně růst. Veřejné výdaje se

za aly snižovat v roce 1992, v roce 1998 nastal obrat a ve ejné výdaje od té doby nepatrn rostou.¹⁶

1.2.1 P ínos versus sporné body ekologických daní

P ínos ekologických daní je téma velmi rozporuplné. Na jedné stran stojí vláda, která se snaží p esv d it ob any o nutnosti ekologických daní a o jejich výhodách. Na druhé stran stojí ob ané a firmy, které pocítí reformu na vlastní k ži. Tvrzení, že díky ekologickým daním se sníží spot eba energie, pohonných hmot a paliv, a tím dojde ke zlepšení životního prost edí, je nesmírn zavád jící a ošidné. Je t eba si uv domit, že existuje mnoho ob an a podnik , které nemají možnosti investovat do jiných zdroj , a musí tedy nadále odebírat takovou energii, která pro n bude nov dražší, kv li uvalené dani. Razantní zvýšení cen jist donutí všechny k tvrdému šet ení. Otázkou ale z stává, jestli toto šet ení nebude na úkor pr m rného civiliza ního standardu. Lidé, kte í budou nuceni více šet it, se možná za nou chovat ješt h e k životnímu prost edí. Dále se také nikdo nezabýval tím, jaký vliv na inflaci budou mít zvýšené ceny výrobk zatížené ekologickými dan ími.¹⁷

P esto všechno, lze nalézt ur ité p ínosy ekologických daní. Tyto p ínosy se ale spíše projeví z dlouhodobého hlediska. Co tedy ekologické dan í ve své podstat umož ůjí?

- U zboží, služeb í aktivit, které zp sobují škody na životním prost edí, zahrnout do jejich ceny náklady na škody, které zp sobují životnímu prost edí. P í emž se prosazuje zásada platícího zne iš ovatele.
- Impuls pro výrobce í spot ebitele, aby zm nili své chování a využívali zdroje více ekologicky. Aby se p í snaze vyhnout se této dani nebo jí co nejvíce snížit, využívali prost edky nezdan né, ekologi t jší nebo s nimi hospodárn ji nakládaly.
- P ímé zohledn ní externalit v cenách a to jak negativních externalit (náklad na zne iš ní), tak í pozitivních v podob úlev t m, kte í jsou tvo iteli t chto pozitivních externalit (dotace les m).

¹⁶ *Zpráva o životním prost edí eské republiky v roce 2008* [online]. Praha: Ministerstvo životního prost edí, 2009 [cit. 13. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/\\$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf)>

¹⁷ *Neviditelný pes* [online]. [cit. 13. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekologie-budou-ekologicke-dane-prinosem-f0s-/p_spolecnost.asp?c=A070115_115518_p_spolecnost_wag>

- Stimulace inovací, nových produktů k tomu, jak ekologicky uspokojit své potřeby. Podpora strukturálních změn ve výrobě.

Ekologické daně mají mít ve své podstatě pozitivní dopad na ekonomiku na rozdíl od daní z příjmů fyzických osob a daní ze zisku společností. Ty působí negativně a mohou v konečném důsledku vyvolat poruchy v ekonomickém systému. Výnosy z ekologických daní mají sloužit ke snížení daní ze zisku, příjmů a jiných státních příspěvků a odstranit tak poruchy způsobené příjmovým zdaněním. Výsledkem má být zlepšení ekonomiky. Německá ekologická reforma se snažila o naplnění tzv. druhé dividendy. Cílem druhé dividendy je, aby ekologické daně byly příjmově neutrální. Příjem z ekologických daní se nejprve používá ke snížení daňového zatížení práce (snížení sociálního pojištění). Dalším úmyslem je dosažení pozitivního efektu v oblasti životního prostředí a zaměstnanosti. Existence této druhé dividendy je ale mezi některými ekonomy, například prací Bovenberga, diskutována sporně.¹⁸

Dále se řeší dva podstatné problémy ekologických daní. Prvním je, že daně obohacují státní rozpočet, ale nehradí náklady tím, kteří byli znečištěním poškozeni. Stát by měl hlavně zajistit, aby znečišťovatelé za své chování zaplatili poškozeným. Stát bohužel, ale vyhledává znečišťující aktivity a používá daně (sankce) jako příjem státního rozpočtu. To podporuje pokračující řadu regulací státu. Druhou překážkou je nemožnost, aby stát ohodnotil správné aktuální náklady způsobené znečištěním. V daních se více promítají politické priority než ekologické zájmy, a proto dochází k mnoha výjimkám ve zdanění a ve svém konečném důsledku daně nepůsobí, tak silně, jak by měly.¹⁹

Objevují se i názory, že environmentální daně spíše zhorší, nežli zmírní, důvody jsou deformace a to i tehdy, jestliže jsou daňové výnosy použity na snížení těchto distorzí. Ekologické daně zvyšují náklady na výrobu spotřebního zboží a tím i jejich ceny. Spotřebitelé si tím pádem mohou za svůj disponibilní důchod koupit méně a to ve výsledku sníží poptávku k práci. Za přítomnosti dříve existujících poruch leží optimální daňové

¹⁸ Pokorná, B. *Ekologické daně* [online]. Brno: Masarykova univerzita: Ekonomicko-Správní fakulta [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.econ.muni.cz/~jahoda/DTP/prednes/11HELP05.pdf>>

¹⁹ Adler, J. *Making the Polluters Pay* [online]. Washington: Competitive Enterprise Institute [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://cei.org/gencon/019,03110.cfm>>

zneišťní pod úrovní daní pigouviánské, která plně osvojuje mezní společenskou škodu zneišťní.²⁰

Druhá dividenda se stane negativní kvůli zvyšujícímu se nadměrnému b emenu na celkový daňový systém. Na jedné straně sice dojde k růstuisté mzdy v důsledku zmírněníp ímého zdanění, ale na druhé straně dojde k poklesu reálné mzdy kvůli vyšším cenám „zneišťujícího“ zboží. Druhý aspekt zastíní první. Nižší reálné mzdy povedou k menší nabídce práce a nezaměstnanost vzroste. P ímé pracovní daně budou nahrazeny nepřímými a dopad zdanění zůstane na výrobním faktoru práce. Toto bude mít za následek ztrátu efektivnosti a zhoršení reálného výstupu a zaměstnanosti.²¹

1.2.2 Problémy spojené se zaváděním ekologických daní²²

Skutečnost, jak bude nová daňová opatření přijata, záleží na mnoha faktorech. Mezi nejdůležitějšími faktory, které ovlivní přijetí (respektive míru obtížnosti přijetí) daní patří:

- „Novota“ – míra přijatelnosti daní se zvyšuje v čase, lidé potřebují určitou dobu na adaptování. Daňová opatření také lépe přijmou, když vídí, že daná daň existuje i v jiných okolních státech a hlavně, že v těchto státech splnila svůj účel.
- Ekonomická situace regionu, míra nezaměstnanosti – pokud bude v oblasti vysoká míra nezaměstnanosti, lidé budou samozřejmě preferovat zaměstnání pozornosti na tento problém před ochranou životního prostředí.
- Použití dodatečných příjmů (úlevy spojené se zvyšováním daní) – pokud se zavedením nových ekologických daní není spojeno snížení jiných daní, zvýšení transferů nebo jiných konkrétních výhod pro poplatníky a jsou tyto daně lidmi hůl přijímány.

²⁰ BOVENBERG a A. L. DE MOOIJ, *Environmental Levies and Distortionary Taxation*, *American Economic Review*, 84, September, 1085-9. 1. vyd. Great Britain: Edward Elgar Publishing LTD, 2004. ISSN 1368-6933.

²¹ BUDZINSKI, O. *Ecological Tax Reform and Unemployment, Competition and Innovation Issues in the Double Dividend*. 1. vyd. Hannover: Diskussionspapier, 2002. ISSN 0949-9962. [online]. [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.wiwi.uni-hannover.de/Forschung/Diskussionspapiere/dp-251.pdf>>

²² PELIKÁNOVÁ, L. *Ekologizace daňových soustav členských států Evropské unie*. [Diplomová práce]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta financí a účetnictví, 2007.

- Vzdělanost obyvatelstva – obecně se uznává myšlenka, že čím je obyvatelstvo vzdělanější, tím více chápe nutnost environmentálních opatření, a tím je také lépe akceptuje.
- Technické dle vody – poplatníci si uvědomují obtížnosti při stanovování optimálních výší ekologických daní a nejednoznačnosti jejich dopadů.
- „Viditelnost“ daní – dalším široce akceptovanou tezí je, že pro poplatníka „více viditelné“ daně jsou logicky méně akceptovatelné.

Ekologické daně jsou n kterými²³ považovány za jeden z „nejatraktivnějších“ nástrojů ochrany životního prostředí před negativními vlivy. Přesto existuje mnoho problémů, které brání jejich implementaci. Pokud se chce vláda vyhnout případným problémům při zavádění daní, musí dodržet následující body:

Daňová spravedlnost²⁴

Jedním ze základních požadavků na daňový systém je požadavek na jeho spravedlnost. Daňová spravedlnost je však pojem velmi relativní, určitá skupina může daňový systém považovat za spravedlivý a jiná nikoliv, záleží na tom, jaký princip daňový systém preferuje.

Nejznámějšími principy spravedlivého zdanění jsou:

- princip platební schopnosti,
- princip užitku.

Podle principu platební schopnosti (také daňové únosnosti, daňové solidárnosti) mají být jednotlivci dani uloženy podle toho, jaká je jeho schopnost je platit. Aby mohlo být dosaženo spravedlnosti, musí být souasně naplněna spravedlnost horizontální a spravedlnost vertikální. Horizontální spravedlnost znamená, že dva jednotlivci, kteří jsou na tom v konkrétním aspektu (důchod, majetek, spotřeba apod.) stejní, platí stejnou daň.

²³ *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 16. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikatelskeprostredi/ekologicke-dane-bariery-vnitri-trh/1000520/51557>

²⁴ *Sagit* [online]. [cit. 16. 2. 2010]. Dostupný z WWW: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_068.htm

Vertikální spravedlnost pak znamená, že jedinec, který je na tom v konkrétním aspektu lépe, platí vyšší daň (a to obvykle nejen absolutně, ale i relativně).

Podle principu užitku (prospěchu, ekvivalence) by měli být jedinci zdaněni podle prospěchu na veřejných výdajích, na činnosti státu, obce apod. Širokému užití tohoto principu brání skutečnost, že lze jen velmi obtížně konkretizovat, jaký má ten který daňový subjekt prospěch na veřejných výdajích nebo na činnosti ve veřejném sektoru.

Ekologické daně jsou nejčastěji nastaveny jako regresivní daň. To znamená, že bohatší platí relativně menší daň, čím pádem daně dopadají více na chudší poplatníky. Znevýhodnění chudších poplatníků může být kompenzováno například zvýšením sociálních transferů. Opačný účinek má třeba pokles directivních daní nebo snížení daní z příjmů u právnických osob (u bohatších lidí bude přínos ze snížení daní vyšší než u chudších obyvatel).

Odpověď na otázku, zda jsou ekologické daně spravedlivé z pohledu principu platební schopnosti, je dosti nejednoznačná. Záleží především na tom, jak vláda použije příjmy vybrané z těchto daní, respektive jaké úlevy vláda poskytne poplatníkům za zavedení této daně. Princip prospěchu je u ekologických daní naplněn. Ekologické daně platí znečišťovatelé za spotřebu životního prostředí (životní prostředí je považováno za veřejný statek).

Výše ekologických daní

Ekologické daně lze chápat jako zpoplatnění negativní externality. Potom by jejich výše měla odpovídat velikosti negativní externality²⁵. Lze je také pochopit jako daně, které vyčíslují škody za negativní externalitu, potom by jejich výše měla odpovídat velikosti této externality neboli rozdílu mezi společenskými a soukromými náklady. Externí náklady lze těžko přesně vyjádřit. Například v souvislosti s vypouštěním odpadních vod do řeky nás napadne spousta otázek. Jak definovat, kolik ryb v řece zahyne (kolik v řece v době, kdy mohl být rybník)? Kolika lidí se dotkne znečištění vody, dotkne se znečištění všech lidí stejně? Kam až znečištění zasáhne? Kolik bude stát „vyčištění“ zasažené vody? Bylo opravdu

²⁵ Externalita je vnější účinek ekonomické činnosti (nebo části činnosti), kterou nese někdo jiný než producent dané činnosti. Jako externalita se označují náklady i výnosy jiných subjektů, za které není placeno. Producent si tyto výnosy (tzv. pozitivní externalita) nemůže přivlastnit. Nelze ani po producentovi chtít, aby uhradil náklady (tzv. negativní externalita), které nám jeho činnost vznikla.

pomyšleno na všechny, již se znečištění dotkne? A lze vůbec toto všechno nějak říseln vyříslit? Nastavit ekologické daně tak, aby přesně pokrývaly velikost negativní externality, není vůbec snadné. Je to dáno také tím, že každý „postižený“ jedinec má rozdílné preference a užitkové funkce a tím pádem jinak hodnotí újmy, které mu znečištění způsobilo.

Jakým způsobem tedy určit, jak vysokou daň stanovit? Obecně se doporučuje vycházet ze samotného cíle ekologizace dané soustavy. Daň by měla být tak vysoká, aby její zavedení způsobilo žádoucí změnu chování zainteresovaných subjektů.

Fiskální neutralita

Implementace ekologických daní je spojována se snížením jiných danových příjmů státu tak, aby konečná změna danových příjmů v důsledku těchto opatření byla nulová. Zde však vzniknou dva problémy. Za prvé, výnosy z nových ekologických daní nelze přesně dopředu spočítat, lze jen odhadovat, jak poplatníci změní své chování a co tyto změny budou znamenat pro státní rozpočet. A za druhé, je stejně tak těžké určit změny ve veřejných příjmech po snížení jiných daní, například danového zatížení práce. V zemích, kde už byla ekologická danová reforma provedena, se tento fakt potvrdil.

Politická „neprůchodnost“

Zavádění nových daní do danového systému je pro politiky neoblíbený úkol, a to z důvodu obavy ztráty popularity u voličů. Lidé novou daň spíše vnímají jen jako náklad, který zvýší spotřební ceny. Důsledek této daně (zvýšení kvality jejich života, způsobený zlepšením životního prostředí) už vnímají méně. V naší zemi je také velkou překážkou nedůvěra lidí, kteří nevěří tomu, že zavedení ekologických daní zlepší životní prostředí. Dalším problémem je to, že zvýšení daní je patrné ihned, kdežto pozitivní účinky daně na životní prostředí se projeví až za pár let. Po zavedení těchto daní se krátkodobě může zvýšit míra nezaměstnanosti, což politické prosaditelnosti moc neprospívá. Politici tedy z těchto důvodů budou prosazovat řešení, jakou jsou například dotace nebo regulace, které voliči lépe přijímají. Peníze na tato opatření jdou sice z peněz danových poplatníků, ale voliči se disponibilní důchod nesníží. Dotace a regulace, ale bohužel dostatečně nemotivuje výrobce a nemusí tedy tak vůbec docházet k zlepšení životního prostředí.

Zvláště v předvolebním období je diskuze o nových daních nemožná. Všechny strany se obávají, že by mohly ztratit hlasy voličů, a tak se řešení odkládá, aby ho pak následně vyřešila vláda nová. Politici musí přijít s osvědčenou a vysvětlitelnou verzí všech pozitivních i negativních dopadů, které by zavedení zdanění přineslo, a to nejlépe od odborníků a ve formě srozumitelné pro laickou veřejnost. S hlasitými protesty přicházejí také zástupci těch, na nichž jsou daně uvaleny. Jejich silná lobby často způsobí, že návrh je „smeten ze stolu“ ještě dříve, než se stihne poukázat na jeho výhody. Doporučuje se proto konzultace se zainteresovanými podniky již od počátku tvorby projektu ekologického zdanění, speciálně s těmi, od kterých je očekávána silná opozice. Větší pravděpodobnost akceptování ze strany podniků lze samozřejmě očekávat, pokud jim vláda nabídne alespoň částečnou kompenzaci ze získaných příjmů. Při zavádění ekologických opatření lze preference některých velkých podniků uspokojit takto (od nejvíce k nejméně preferovanému): vyjednávání, emisní povolení, daně, omezení, příkazy a zákazy. Důležitá je také správné načasování ekologické daňové reformy. Návrh, který se v určitém okamžiku jeví jako nepřijatelný, může být snáze akceptovatelný později. Někdy lze přijatelnost těchto daní zvýšit tím, že místo jednorázové implementace budou daně zaváděny postupně a budou pozvolna narůstat, což dá postiženým subjektům více času na přípravu (tak je tomu i v ČR).

Konkurenceschopnost

Pokud stát uvalí na produkty domácích výrobců ekologické daně, výrobci se zvýší náklady, následně dojde k růstu cen a jejich produkce se stane méně konkurenceschopnou ve srovnání se zahraničím. Podniky proto budou chtít přesunout výrobu do zemí bez ekologických daní. Dojde tak k poklesu exportu a naopak k růstu importu. Což bude mít za následek dovoz nezaměstnanosti do zemí, kde jsou zavedeny ekologické daně a následně zvýšení cenové hladiny. Celkový dopad na ekonomiku je ovlivněn zastoupením energeticky náročných odvětví v dané zemi, protože ekologickými daněmi jsou zdařovány především energie. Dále cenovou elasticitou vývozu daně zatížených komodit neboli jak změní ceny způsobená uvalením daní ovlivní vyvážené množství. Pokud je však dodržen princip ekologické daňové reformy týkající se fiskální neutrality, nemusí mít zavedení daní na konkurenceschopnost vliv (jestliže se vznikem nové daně klesne například povinný odvod na sociální zabezpečení). V Evropské unii navíc platí regulace

ekologického zdanění (i když jen v omezené míře), která zmírňuje rozdíly mezi členskými státy v této oblasti.

Administrativní náklady

Se zaváděním ekologických daní vzrostou i administrativní náklady spojené s výběrem daní. Mezi hlavní vyvolávající administrativní náklady patří zejména:

- obtížnost měření produkovaného znečištění jednotlivými zdroji,
- nutné změny administrativního systému,
- počet zdrojů znečištění,
- množství a složitost souvisejících osvobození, slev na dani, diferenciace sazeb a jiné výjimky.

Z těchto důvodů se doporučuje zohlednit environmentální opatření v už existujících daních, jako jak tomu bylo například v Irsku. Zde byla zavedena ekologická daň z plastových sáček. Plátců této daně byly tisíce malých (i velkých) obchodníků, ale daňový výnos byl velmi nízký. Nakonec byla tato daň integrována do daně z přidané hodnoty. Jedním ze jmenovaných důvodů podílejících se na výši administrativních nákladů, je i množství slev, osvobození a podobných úlev. Ty jsou zaváděny z důvodu omezení negativních dopadů ekologických daní, a už je to pokles konkurenceschopnosti nebo regresivita daní. Proto je třeba hledat kompromis mezi velikostí administrativních nákladů, spravedlností nebo politickou akceptovatelností ekologických daní. Také použití vybraných příjmů z ekologických daní je spojeno s administrativními náklady. Pokud jsou vybrané peníze použity kupříkladu na snížení sazeb daňových daní, administrativní náklady se pravděpodobně nesníží ve stejné proporcii.

Některí ekologové se navíc domnívají, že placení ekologických daní může být určitou „licencí na znečištění“, tedy, že platba dává právo a svobodu znečišťovat životní prostředí.

Argumentem proti ekologickým daním je také možnost vzestupu cenové hladiny. Studie OECD ale tuto domněnku nepotvrzují. Podle nich mají ekologická opatření na zvýšení cen jen nepatrný (několikaprocentní) podíl. Dlouhodobě se pozitivní a negativní cenové efekty vyrovnávají a na velikosti míry inflace se rozhodující měrou podílí jiné faktory.

Pes všechny tyto nevýhody, které se mohou zdát n kdy i nep ekonatelnými, byla již nalezena teoretická i praktická ešení a v mnoha státech již byly environmentální dan úspěšn aplikovány (za jednu z úspěšných ekologických da ových reforem je považována například mecká reforma). Ekologické dan jsou v tšinou používány ve spojení s jiným environmentálním instrumentem, například s r znými limity apod. V tomto p ípad m že docházet k posílení ekologického nebo ekonomického efektu z jejich kombinace. Uvádí se, že ekologické dan mohou relativn dobře ovlivnit množství vyráb něho nebo spot ebovávaného statku a také ovlivnit výb r mezi dv ma podobnými statky. Zdan ní neekologických výrobk nám už, ale ne íká jak, kde a kdy je daný produkt používán. K tomu mohou dopomoci práv jiné nástroje ochrany životního prost edí. Nebo například zavedení ekologického zna ení výrobk zároveň s daní m že zvýšit její efektivitu tím, že díky lepší informovanosti o výrobcích se zvýší jejich cenová elasticita.

1.2.3 Dopady ekologických daní

Dopady ekologických daní lze nejlépe zhodnotit dle zkušeností zejména skandinávských zemí, které již svou ekologickou da ovou reformu realizují více let. Tyto země shodn potvrzují, že po zavedení ekologických daní došlo ke snížení zne ist ní, šetrn ji se využívají p írodních zdroje a vznikla nová pracovní místa. Ekologické dan mohou mít pro země velký p ínos nejen v podob ekonomických stimul , které redukují zne išt ní a využívání p írodních zdroj , ale také mohou být použity pro fiskální reformu a dále pro stimulaci investic do oblasti životního prost edí.

Studie, které se zabývaly vlivem ekologických daní na konkurenceschopnost firem, neprokázaly, že by zavedení t chto daní m lo n jaký vliv na konkurenceschopnost. Porterova hypotéza²⁶ p edpokládá, že státní regulace (v etn zavedení environmentálních daní) by mohla vylepšit podnikovou i sektorovou konkurenceschopnost tím, že bude stimulovat inovace a zavád ní energeticky úsporných technologií, které byly dosud

²⁶ Porterova hypotéza se týká vztahu mezi ekonomickou výkonností a ochranou životního prost edí. Ochrana životního prost edí je tradi n považována za brzdu ekonomického rozvoje. Hypotéza ale tvrdí, že dobře provedená regulace trhu ze strany ve ejnoprávních subjekt m že stimulovat inovace, které zp tn zvýší podnikovou i sektorovou konkurenceschopnost. Inovace, například v oblasti energetické a materiálové innosti, budou prosp šné jak životnímu prost edí, tak ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti firem. Porterova hypotéza nebyla doposud empirickou evidencí zcela prokázána ani vyvrácena. Lze íci, že v n kterých odv tvích hospodá ství a p i snižování n kterých dopad lidské innosti na životní prost edí byla ov ěna, v jiných p ípadech se nepotvrdila.

„pehlíženy“. Mírně pozitivní dopad energetických daní na produkci je na druhou stranu totožný s Porterovým mírným efektem, u něhož tlak zvýšených energetických cen stimuluje nejen energetické úspory, ale i inovace produktu a vývoje výrobních postupů, které zlepšují konkurenceschopnost a stimulují poptávku po nových produktech.^{27,28}

Existuje mnoho prací o modelování a simulaci působení ekologických daní, ale je velmi obtížné najít analýzy jejich skutečného vývoje a působení. EU si v rámci životního prostředí stanovila určité cíle, jichž chce dosáhnout prostřednictvím regulačních nástrojů. Především chce zvýhodňovat ty subjekty, které neškodí životnímu prostředí, uvalit daně a poplatky na ekologicky nešetrné produkty, které tímto podraží a zákazníci je nebudou moci kupovat. Výrobci na základě toho by měli začít vyrábět své výrobky ekologicky, jinak na trhu neobstojí.²⁹

K žádoucímu výsledku zlepšení životního prostředí však nestačí jen zavést daně. Aby bylo možné přírodní zdroje využívat šetrněji, je třeba investovat do výzkumu a vývoje moderních technologií. Proto tedy například země s rozvinutou jadernou energetikou podporují jaderný výzkum (např. Francie) a země s významnými zásobami uhlí tento primární zdroj nezdají a naopak investují do technologií čistého uhlí (např. Německo, Španělsko, Polsko). Nástroje podpory využívané v EU jsou například:

- ekologické daně – zdražení energie z klasických zdrojů,
- podpora soukromých investic do vývoje a výzkumu,
- podpora energie z obnovitelných zdrojů (např. zelené certifikáty, zelené fondy),
- kapitálová dotace na pokrytí určité části nákladů, které jsou investovány do instalace nebo nákupu zařízení podporované energie,
- osvobození od spotřební daně,
- sleva na dani z investice nebo z výroby energie,
- podpora úsporných řešení.

²⁷ Ekins, P. *Odhad dopadů ekologické daňové reformy (EDR) na konkurenceschopnost vybraných průmyslových sektorů* [online]. Praha: VŠE, Národohospodářská fakulta, Institut pro Ekonomickou a Ekologickou politiku [cit. 17. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ieep.cz/editor/assets/projekty/com/ekins.pdf>>

²⁸ *Enviwiki* [online]. [cit. 7. 4. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.enviwiki.cz/wiki/Ekoefektivita>>

²⁹ JÍLKOVÁ, J. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení – nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. 1. vyd. Praha: IREAS, 2003. 156 s. ISBN 80-866-8404-0.

Zhodnocení účinnosti ekologických daní není vůbec jednoduchý úkol. Není totiž dostatečně jasné, jak definovat účinnost a jak ji následně měřit. Ekologické daně často bývají zohledňovány v jiných daních, což ztěžuje oddělení účinků od ostatních. Dalším výrazným problémem, o kterém již bylo hovořeno, je nedostatek dat. Vedle stimulační funkce, může být efektivnost ekologických daní hodnocena podle jejich schopnosti získat zdroje (výnosy) buď pro státní rozpočet, nebo pro rozpočet určený na environmentální účely. Ekologické daně jsou zvláště důležité jako zdroj financování environmentálních investic v naší zemi ve střední a východní Evropě.

Vyhodnocení výsledků ekologických daní nebude úplné, pokud budou mírné efekty (jak pozitivní tak negativní) zanedbány. Dánský příklad uvádí, že vhodným naplánováním systému ekologických daní je možné se nejen vyhnout negativním důsledkům na ekonomický vývoj a podpoře environmentální politiky, ale že je tímto možné i přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti na trzích obnovitelné energie, zboží a služeb šetrných k životnímu prostředí.³⁰

Ekologická daňová reforma v České republice probíhá teprve tímto rokem. V tomto roce měla začít druhá etapa EDR, ale bohužel nezačala. Nedošlo tak k navýšení sazeb daní, jak bylo plánováno. Vzhledem k velice nízké úrovni sazeb energetických daní, které nikoho nedonutí k výraznějším investicím do technologií, lze jen těžko předpokládat, že ekologické daně již nějak výrazně ovlivnily naši ekonomiku a životní prostředí.

³⁰ Beneš, M., aj. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy* [online]. Praha: VŠE, Národohospodářská fakulta, Elektra VUT FEL [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.google.cz/search?q=studie+Anal%C3%BDza+koncepce+ekologick%C3%A9+da%C5%80ov%C3%A9+reformy&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a>

2. Environmentální dan v ČR

Pojem ekologická daň se v cizích zemích používá pod názvem Environmental tax. Slovo environmentální (ekologický, týkající se okolí, prostředí) v naší zemi velmi zdomácnělo a je hojně používáno. Zákon č. 261/2007, o stabilizaci veřejných rozpočtů, který upravuje daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a daň z pevných paliv, se v běžném názvu ekologické daní nezmíňuje. Přesto odbornou i širokou veřejností jsou v ČR tyto daně nazývány ekologickými daněmi. Existují ale i jiné daně, které mají výrazné ekologické aspekty. V České republice lze vysledovat ekologické aspekty v dani silniční, ze spotřebních daní v dani z minerálních olejů, dani z nemovitostí a dani z příjmů fyzických a právnických osob. Vedle tohoto dále existuje daň poplatků (poplatek za povolení vjezdu, dálniční poplatek), které také mají ekologické aspekty. Lze předpokládat, že v příštích letech budou do daňové soustavy ČR zahrnuty i nové daně ekologické povahy, zatímco zejména spalování neobnovitelných zdrojů paliv.³¹

2.1 Ekologická daňová reforma

Již před deseti lety se začaly objevovat prvotní snahy zavést ekologické daně v České republice. Šlo o snahu aplikovat zdanění na produkty, které určitým způsobem znečišťují životní prostředí. Poprvé byl předložen Návrh koncepce ekologické daňové reformy k projednání v letech 2000 a 2001. Návrh bohužel neuspěl, protože v něm nebyla vyřešena problematika kompenzace pro nízkopříjmovou skupinu obyvatelstva a pro zemědělství.

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) v roce 2005 dokončilo materiál Koncepce ekologické daňové reformy. V koncepci MŽP navrhlo zavedení daní z motorových vozidel nebo diferenciaci sazeb daní za elektřinu podle produkce elektřiny. Ministerstvo financí ale toto považovalo za velmi problematické z hlediska správy daní. V roce 2007 vyvrcholily veškeré snahy a byl předložen a následně projednán materiál Principy a harmonogram ekologické daňové reformy. V podkladu byly navrženy základní principy EDR a také rozložení postupné implementace EDR do třech etap, které budou postupně probíhat až do roku 2017.

³¹ *Sagit* [online]. [cit. 20. 2. 2010]. Dostupný z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_143.HTM>

2.1.1 První etapa zavádění EDR

První etapa představuje naplnění požadavku, které jsou vymezeny ve Směrnici 2003/96/ES o zdanění energetických produktů a elektřiny. Ministerstvem financí byly v polovině roku 2007 připraveny návrhy zákonů, které se vztahovaly ke zdanění elektrické energie, pevných paliv a plynu. Byly snahy o začlenění ekologických daní do zákona o spotřebních daních, nakonec ale vznikly samostatné nové daně, které byly podepsány prezidentem České republiky 5. října 2007 v rámci balíku vládních reforem.

Zavedení tzv. energetických daní, ke kterým se Česká republika zavázala v přístupové smlouvě k Evropské unii, bylo vyvrcholením první fáze EDR. Jedná se o nepřímé spotřební daně, které jsou v souladu se směrnici Evropské unie aplikovány od 1. 1. 2008 na nejnižší možné úrovni. V zákoně č. 261/2007, o stabilizaci veřejných rozpočtů (části pátá, šestá a sedmá) jsou uvedena pravidla zdanění jednotlivých faktorů. V rámci energetických daní dochází ke zdanění zemního plynu a některých dalších plynů, pevných paliv a elektřiny, a to jednorázově při prodeji konečnému spotřebiteli. Hlavním smyslem je snížení spotřeby energie a tím následně i emisí CO₂ v souladu s Kjótským protokolem (viz. kapitola 1.2).

Vedle již stávajících daní s ekologickými aspekty, byly nově od roku 2008 zavedeny tyto ekologické daně:³²

- 1) **Daně ze zemního plynu** a některých dalších plynů, která dříve podléhala spotřební dani (daně z minerálních olejů). Předmětem daně je plyn pod kódy nomenklatury 2711 11, 2711 21, 2711 29 a 2705, který je využíván pro pohon motoru, pro výrobu tepla nebo za jiným účelem (pro stroje využívané na stavbách, do stacionárního motoru anebo pro vozidla, která nejsou určena k provozu na veřejných komunikacích). Základem daně je množství plynu v MWh spalného tepla. Sazby daně jsou pevné na jednotku množství a diferencované podle účelu použití. Dále jsou ještě diferencovány podle období. Plátcem je především dodavatel, který dodal plyn konečnému spotřebiteli. Zákon ale vymezuje i další případy plátců. Zákon definuje i případná osvobození od této daně.

³² Zákon č. 261/2007, o stabilizaci veřejných rozpočtů [online]. [cit. 21. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb07261&cd=76&typ=r>>

Osvobození se liší v závislosti na tom, které osoby ho mohou uplatnit. Bu se jedná o osvobození společné pro všechny osoby (nap. výroba tepla v domácnostech nebo domovních kotelnách), nebo se jedná o osoby, které mají povolení k nabytí plynu osvobozeného od daní (nap. použití pro výrobu elektřiny, kombinovanou výrobu elektřiny a tepla v generátorech, k pohonu obchodních plavidel, v metalurgických procesech).

Příjem z této daně za rok 2008 byl ve výši 1 002,9 milionu korun (38,04 mil EUR). Pro srovnání v Německu se na této dani vybralo za rok 2008 2 089,26 mil EUR, na Slovensku 4,2 mil EUR, v Rakousku 709,09 mil EUR a Švédsku 72,35 mil EUR. Z těchto dat je patrné, že příjem z této daně je výrazně vyšší u zemí, které mají zavedené ekologické daně již pár let. Podstatnou roli zde hraje i rozloha země a z ní pramenící počet plátců spadajících na tuto daň. Údaje za rok 2009 doposud nejsou známy.

- 2) **Dan z pevných paliv** je druhou ekologickou daní. Podle této daně jsou výrobky uvedeny pod kódem nomenklatury 2701 černé uhlí, 2702 hnědé uhlí, 2704 koks, dále pak výrobky uvedené pod kódem nomenklatury 2706, 2708, 2713 až 2715, pokud jsou určeny k prodeji nebo použity pro výrobu tepla. Plátcem daně je osoba, která dodává pevná paliva ke konečnému spotřebiteli. Základem daně je množství pevných paliv, které je vyjádřené v GJ spalného tepla v p vodním vzorku. Sazba daně činí 8,50 Kč /GJ v p vodním vzorku. Osvobození se vztahuje především na paliva určená k výrobě elektrické energie, pro výrobu koksu, k chemickým redukčním procesům ve vysokých pecích, pro metalurgické procesy a při mineralogických postupech, nebo pro pohon obchodních plavidel.

Výnos této daně za rok 2008 činil 431,6 milionu korun (16,37 mil EUR). V Německu se na dani z pevných paliv v roce 2008 vybralo 19,9 mil EUR, na Slovensku 0,3 mil EUR a ve Švédsku 24,19 mil EUR. Příjem z daně v ČR z pevných paliv je v obdobné výši, jako u výše uvedených zemí. Tento fakt lze vysvětlit tím, že v převážná většina domácností topí uhlím nebo koksem, nebo spousta obcí stále nebyly plynofikovány. Druhý významný důvod je ten, že vytápění domu plynem v ČR je stále výrazně dražší než pevnými palivy. Údaje za rok 2009 nebyly zveřejněny.

3) Daň z elektřiny je poslední ekologickou daň. Podmínkou elektrické daně je elektrická energie uvedená pod kódem nomenklatury 2716. Základem je množství elektřiny v MWh, při němž sazba daně je 28,30 Kč /MWh. Plátcem daně je dodavatel, který elektřinu dodává konečnému spotřebiteli. Postihuje tedy zejména domácnosti. Ekologicky šetrná elektřina vyrobená pomocí vody, větru nebo slunce, elektřina vyrobená a zároveň spotřebovaná v dopravním prostředku, je osvobozena od daně z elektřiny.

Na této dani se podle informací MF za rok 2008 vybralo 1 019,2 milionu korun (38,66 mil EUR). Nемеcku byl výnos této daně v roce 2008 6 260,63 mil EUR, v Polsku 740,01 mil EUR, na Slovensku 3,5 mil EUR a ve Švédsku 2 028,5 mil EUR. Z těchto údajů je patrné, že příjem z této daně je výrazně vyšší u zemí, které mají zavedené ekologické daně již pár let. Nelze také opomenout velikost země a s ní spojený počet odběratelů elektřiny. Údaje za rok 2009 doposud nejsou známy.

Pro tyto tři daně společně platí, že vznik povinnosti daň zaplatit, vzniká dnem dodání plynu, pevného paliva nebo elektrické energie konečnému spotřebiteli. Zdaňovacími obdobími je kalendářní měsíc, daňová přiznání se musí podat do 25. dne po skončení zdaňovacího období a do tohoto data musí být daň uhrazena.

V prvním roce reformy, nazývaném nultá fáze, vláda zavedla spotřební daň z elektřiny, uhlí, zemního plynu a centrálního tepla na nejnižší možné úrovni, jakou povoluje směrnice EU. MŽP se inspirovalo v sousedním Německu modelem, který má zajistit výnosovou neutralitu reformy. Peníze, které se vyberou z ekologických daní, budou použity ke snížení povinných plateb sociálního pojištění zaměstnavatelů. Vláda se rozhodla, že v polovině roku 2008 odhadne, jak vysoké budou celkové výnosy z ekologických daní a o jejich výši budou následně od roku 2009 sníženy vedlejší náklady práce. Vláda usoudila, že se celkově vybere více jak 4 miliardy korun. Ve skutečnosti se ale na daních vybralo méně. Na dani z elektřiny 1,0192 miliardy korun, na zemním plynu 1,0029 miliardy a z pevných paliv 0,4316 miliard korun. Dohromady tedy zhruba 2,5 miliardy korun. Snížení odvodů mělo být provedeno novelou zákona o sociálním pojištění s účinností od 1. ledna 2009. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) změnou zákona o sociálním pojištění ale neiniciovalo vzhledem k zanedbatelné výši inkasa nových daní.

Podle MŽP však, ale byla výnosová neutralita daňové reformy zachována. Součástí balíku reformních opatření při zavádění ekologických daní bylo i snížení sazby daně z příjmů právnických a fyzických osob. Progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob se od 1. 1. 2008 změnila na lineární, tzn., že daň je pro všechny fyzické osoby stejná a to 15 %. Od 1. 1. 2009 měla být sazba daně snížena na 12,5 %. Sazba daně z příjmů pro právnické osoby se snížila z 24 % na 21 % v roce 2008. Od 1. 1. 2009 se sazba daně snížila na 20 %, od 1. 1. 2010 na 19 %. Od 1. 1. 2009 došlo také ke snížení sazby sociálního pojištění o 1,5 % u zaměstnanců, u zaměstnavatelů se sazba snížila o 1 %.³³

2.1.2 Druhá etapa zavádění EDR

V letech 2010 – 2013 měla být podle dokumentu *Principy a harmonogram EDR* realizována druhá etapa EDR. Do 30. 6. 2008 měl být projednán návrh na průběh druhé etapy ekologické reformy a do 31. 12. 2008 měl být navrhnout zákon k zavedení této etapy. Bohužel se tak ale nestalo. Cílem druhé fáze je vytvoření emisní daně z CO₂, která vznikne transformací současného poplatku za znečištění ovzduší. Vláda si od emisní daně slibuje modernizaci technologií výroby energií a snižování znečištění. Indikativní cíl výnosu z ekologické daňové reformy po roce 2010 bude 0,5 až 1 % HDP. Dále by se v této fázi mělo prozkoumat současné zdanění energetických produktů. Daňové změny by se měly týkat již zavedených ekologických daní, zejména sazeb, které by měly být diferencovány v závislosti na množství škodlivých látek a vlivu na zdraví člověka. Od této chvíle by se EDR měla stát také jedním z prostředků, který by sloužil k dosažení národních emisních maxim pro znečišťující látky.³⁴

V této etapě budou využity relevantní výstupy z vědecky konkrétních a odborně opoňovaných studií, týkající se:³⁵

- Kvantifikace externalit spojené s daní – odvodnění, pro využívat diferencované zdanění statků a služeb na základě dopadu na životní prostředí a zdraví.

³³ *Ekolist.cz* [online]. [cit. 21. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2013656>>

³⁴ *Ekolist.cz* [online]. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2151540>>

³⁵ *Principy a harmonogram ekologické daňové reformy* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/\\$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf)>

- Kvantifikace dopadů zdanění – formulace dopadů variant zdanění v sociální a ekonomické oblasti s ohledem na soustavu veřejných rozpočtů, zejména na nárost sociálních výdajů v případě útlumu některých sektorů a jeho regionální efekt, na zaměstnanost, na příjmy a výdaje územních samospráv a vliv zdanění na konkurenceschopnost ekonomiky ČR.

2.1.3 Třetí etapa zavádění EDR

Realizace třetí etapy EDR se předpokládá v letech 2014 a 2017. Již ke konci roku 2012 by měly být vyhotoveny podklady pro její uskutečnění. Nejdříve bude nutné provést vyhodnocení působení a účinků předcházejících etap, jejichž výsledky by měly být známy do 1. ledna 2012. V závislosti na těchto výsledcích bude následně rozhodnuto o dalším rozšíření reformy, které by se týkalo dalších surovinových zdrojů, výrobků, služeb a užití přírody. V období třetí etapy EDR se také předpokládá přezkoumání a novelizace Směrnice 2003/96/ES. Do 1. ledna 2012 by měla Evropská rada rozhodnout o minimálních úrovních daňového zatížení plynového oleje, které by mělo být uplatňováno od následujícího období, od 1. ledna 2013. Stejně jako předchozí dvě etapy musí být výnosy neutrální, příjmy plynoucí z třetí etapy musí být také použity na snížení daňového zatížení práce.

2.2 Další environmentální daně v soustavě ČR

Kromě nově vzniklých ekologických daní, jsou již dlouhou dobu v daňové soustavě ČR implementovány daně, které také v sobě zahrnují ekologické aspekty. Jak již bylo výše uvedeno, patří k nim například daň silnicí, ze spotřebních daní daň z minerálních olejů, daň z nemovitostí a daň z příjmů fyzických a právnických osob. Daň silnicí a daň z minerálních olejů jsou svojí strukturou velice podobné nově vzniklým ekologickým daním. Proto právě silnicí a daň z minerálních olejů byly zvoleny, abychom následně tyto daně mohli porovnat s novými ekologickými daněmi.

2.2.1 Daň silniční³⁶

Daň silniční upravuje zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Daň se vztahuje na silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla používaná k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Daň se dále vztahuje na vozidla registrovaná v ČR s nejvyšší povolenou hmotností nad 3,5 tuny určená výlučně k přepravě nákladů i přesto, že nemusí být použita k podnikání. Předmětem daně nejsou speciální pásové automobily a ostatní vozidla (např. vozidla s méně než čtyřmi koly, vozidla diplomatických misí a konzulárních úřadů, vozidla zabezpečující linkovou osobní vnitrostátní přepravu, vozidla provozovaná ozbrojenými silami), dále i zemědělské a lesnické traktory a jejich přípojná vozidla, vozidla, jimž byla přidělena zvláštní registrační značka a vozidla, která mají elektrický nebo plynový pohon.

Poplatníkem této daně je fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v ČR v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu nebo užívá vozidlo, v jehož technickém průkazu je zapsána jako provozovatel jiná osoba. Poplatníkem daně je také zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití soukromého automobilu, pokud daná povinnost nevznikla již provozovateli vozidla. Dále stálá provozovna nebo jiná organizační složka osoby se sídlem nebo trvalým pobytem v zahraničí.

Základem daně je zdvihový objem motoru v cm³ u osobních automobilů (s výjimkou osobních automobilů na elektrický pohon) a součet nejvyšších povolených hmotností na nápravu v tunách a počet náprav u nákladních automobilů. Tyto parametry se zjišťují z technického průkazu vozidla. Sazby daně pro osobní automobily jsou uvedeny v tabulce č. 3. Sazby dle počtu náprav a hmotnosti se u jedné nápravy pohybují od 1 800 Kč do 9 600 Kč, u dvou náprav až do částky 46 200 Kč, u třech náprav až do 50 400 Kč a u čtyř náprav od 8 400 Kč do 44 100 Kč. Sazbu lze snížit o 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data první registrace vozidla, dále o 40 % po dalších 36 kalendářních měsících a o 25 % po dobu následující dalších 36 kalendářních měsíců. U vozidel registrovaných poprvé v České republice nebo v zahraničí do 31. prosince 1989 se sazba daně podle bodů 1 a 2 paragrafu 6 zvyšuje o 25 %.

³⁶ *Business Info.cz* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-silnicni/dan-silnicni/1001648/43034/#ds01>>

Tabulka . 3: Sazby dan silni ní pro osobní automobily

Zdvihový objem motoru	Sazba dan
do 800 cm ³	1 200 K
nad 800 cm ³ do 1 250 cm ³	1 800 K
nad 1 250 cm ³ do 1 500 cm ³	2 400 K
nad 1 500 cm ³ do 2 000 cm ³	3 000 K
nad 2 000 cm ³ do 3 000 cm ³	3 600 K
nad 3 000 cm ³	4 200 K

Zdroj: *Business Info.cz* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-silnicni/dan-silnicni/1001648/43034/#ds01>>

Da ová povinnost vzniká v kalendá ní m síci, v n mž byly spln ny rozhodné skute nosti uvedené v § 2 o p edm tu dan . Poplatníci dan z t chto vozidel podávají da ové p iznání podle § 15 o da ovém p iznání u místn p íslušného správce dan . Poplatník je povinen platit zálohy ve výši 1/12 p íslušné ro ní sazby dan za každý kalendá ní m síc. Zálohy jsou splatné tvtřetn , vždy do 15. dne po skon ení kalendá ního tvtřetlí. Zda ovacím obdobím je kalendá ní rok.

Slevu na dani lze uplatnit u kombinované dopravy. Tím se rozumí p eprava zboží, p i které se použije i železni ní nebo vnitrozemská vodní doprava, p esahuje-li tento úsek vzdušnou aro u alespo 100 km. Po áte ný nebo kone ný úsek dopravy musí být po pozemních komunikacích. Na vozidlo, které je používáno pouze v po áte ním nebo kone ném úseku kombinované dopravy, íní sleva na dani 100 %. U vozidel, která se nepoužívají jen pro kombinovanou dopravu, se sleva ur uje dle po tu jízď.

Da ové p iznání podává poplatník, jemuž vznikla da ová povinnost a to nejpozd ji do 31. ledna kalendá ního roku následujícího po uplynutí zda ovacího období. Poplatník je povinen v da ovém p iznání da sám vypo ítat a zaplatit ji správci dan ve lh t pro podání p iznání.

Doposud da silni ní platili pouze firmy a podnikatelé. Ministerstvo financí ale zvažuje, že tuto da by mohli platit všichni majitelé aut. Tento návrh podal nám stek resortu financí Peter Chrenko, podle kterého by tímto do státní pokladny mohlo p íbýt až p t miliard korun. Vybrané peníze by podle n ho šly do Státního fondu dopravní infrastruktury a použily se tak na stavbu dalších silnic a dálnic. Výše dan by se pro ídi e taktěž odvíjela

od obsahu motoru a měla by se pohybovat od 1 000 K do 1 500 K . Tento návrh ale neprošel interní diskusí na Ministerstvu financí.³⁷

2.2.2 Daň z minerálních olejů³⁸

Daň z minerálních olejů je jednou z pěti selektivních spotřebních daní. Tuto daň upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Podmíněm daní jsou vybraná paliva, maziva a jejich směsi. Jedná se o motorové benziny uvedené pod kódy nomenklatury 2710 11 41 až 2710 11 59, benziny jiné než motorové uvedené pod kódy nomenklatury 2710 11 11 až 2710 11 25 a 2710 11 90, letecké pohonné hmoty benzinového typu uvedené pod kódy nomenklatury 2710 11 31 a 2710 11 70, střední oleje a těžké plynové oleje uvedené pod kódy nomenklatury 27 10 19 11 až 27 10 19 49, těžké topné oleje uvedené pod kódy nomenklatury 27 10 19 51 až 27 10 19 69, odpadní oleje uvedené pod kódy nomenklatury 2710 91 až 2710 99, zkapalněné ropné plyny určené k použití, nabízené k prodeji nebo používané pro pohon motorů nebo pro jiné účely uvedené pod kódy nomenklatury 2711 12 11 až 2711 19, zkapalněné ropné plyny určené k použití, nabízené k prodeji nebo používané pro výrobu tepla uvedené pod kódy nomenklatury 2711 12 11 až 2711 19 a jakékoliv směsi vybraných výrobků uvedených v tomto odstavci.

Plátcem je právnická nebo fyzická osoba, která je provozovatelem daněvého skladu, oprávněným příjemcem, daněvým zástupcem nebo výrobcem v souvislosti s uvedenými výrobky do volného daněvého oběhu nebo se ztrátou a zničením uvedených výrobků . Daň je třeba také uhradit při dovozu dané komodity, při použití nebo prodeji minerálních olejů .

Vznik daněvé povinnosti vzniká výrobou vybraných výrobků na daněvém území Evropského společenství nebo dovozem vybraných výrobků na daněvé území Evropského společenství. Základem daně je množství minerálních olejů vyjádřené v 1 000 litrech při teplotě 15°C. U těžkých topných olejů a zkapalněných ropných plynů je základem daně množství vyjádřené v tunách stejné hmotnosti. Sazby daně jsou uvedeny v tabulce č. 4.

³⁷ *iDnes.cz* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/silnicni-dan-at-plati-vsichni-nejen-podnikatele-navrhuje-ministerstvo-1mb-/ekonomika.asp?c=A100119_090046_ekonomika_spi>

³⁸ *Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních* [online]. Praha: Portál veřejné správy České republiky, 2002 [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=353/2003&PC_8411_l=353/2003&PC_8411_ps=10#10821>

Tabulka . 4: Sazby dan z minerálních olej

Kód nomenklatury	Text	Sazba dan
2710	motorové a ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle §45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova do 0,013 g/l v etn	12 840 K /1000 l
	motorové a ostatní benziny a letecké pohonné hmoty benzinového typu podle §45 odst. 1 písm. a) s obsahem olova nad 0,013 g/l	13 710 K /1000 l
	st ední oleje, t žké plynové oleje podle §45 odst. 1 písm. b)	10 950 K /1000 l
	t žké topné oleje podle §45 odst. 1 písm. c)	472 K /t
	odpadní oleje podle §45 odst. 1 písm. d)	660 K /1000 l
2711	zkapaln ěné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. e)	3 933 K /t
	zkapaln ěné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. f)	0 K /t
	zkapaln ěné ropné plyny podle §45 odst. 1 písm. g)	1 290 K /t

Zdroj: *Zákon . 353/2003 Sb., o spot ebních daních* [online]. Praha: Portál ve ejné správy ěské republiky, 2002 [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW:
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=353/2003&PC_8411_l=353/2003&PC_8411_ps=10#10821

Zda ovacím obdobím pro vybrané výrobky s výjimkou dovážených vybraných výrobk ě je kalendář ní m síc. Plátcí, kterým vznikla povinnost da p iznat a zaplatit, jsou povinni p edložit da ové p iznání do 25. dne po skon ění zda ovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. P i dovozu vybraných výrobk ě se za da ové p iznání považuje celní prohlášení, jímž je navrženo propušt ění vybraných výrobk ě do p íslušného celního režimu. Da ě je splatná do 40. dne po skon ění zda ovacího období, ve kterém vznikla povinnost da p iznat a zaplatit. Da ě vybíraná p i dovozu vybraných výrobk ě je splatná ve lh t 10 kalendář ních dnů ode dne, kdy bylo povinné osob ě doru ěno rozhodnutí o vym ění cla, daní a poplatk ě, nebo ústn ě sd ělena výše dan ě, pop ípad ě ve lh t stanovené celním úř adem, rozhodl-li o odkladu platby celního dluhu.

2.3 Legislativa a správa environmentálních daní

Odbor Legislativy nep ímých daní na Ministerstvu financí je zodpov dný za tvorbu legislativy ekologických daní. Odd ělení Legislativy spot ebních daní je pod ízeno odboru Legislativy nep ímých daní. Odbor Legislativy nep ímých daní zodpovídá za tvorbu návrh ě zákon ě a dalších právních p edpis ě v oblasti dan ě z p ídané hodnoty, spot ebních a energetických daní. Zajiš ťuje soulad právních p edpis ě se zákony Evropské unie.

Připravuje stanoviska České republiky k návrhům nové legislativy vypracovaných orgány EU a podílí se na jejich prezentaci v orgánech EU. Zpracovává podklady za nepřímé daně pro návrh státního rozpočtu, pro hodnocení jeho plnění a pro státní závěrečný účet za uplynulý rozpočtový rok. Spolupracuje na analýzách vývoje inkasa nepřímých daní. Spolupracuje s příslušným útvarům sekce Daně a cla při změnách úloh ADIS, tvorba nových tiskopisů, usměrňování metodického výkladu a školení metodických pracovníků ÚFO a celní správy.

Oddělení Legislativy spotřebních daní tvoří koncepci daňové politiky za oblast spotřebních daní, daně z elektrické energie a daně z pevných paliv. Koncepce přitom musí odpovídat požadavkům sbližování soustav daní ve státech EU a požadavkům vyplývajícím z členství

Řečnické v mezinárodních organizacích. Zodpovídá za tvorbu návrhů zákonů a dalších právních předpisů v oblasti své působnosti, včetně jeho novel. Spolupracuje s odborem Spotřebních daní GŘC a dalšími pracovníky Celní správy Řečnické. Zpracovává stanoviska k připravovaným právním předpisům z hlediska své působnosti. Inicjuje změny souvisejících předpisů k vytvoření legislativních předpokladů pro realizaci legislativních záměrů a zajištění účinnější spravovatelnosti spotřebních daní, daně z elektrické energie a daně z pevných paliv. Zpracovává stanoviska k vývoji inkasa spotřebních daní, daně z elektrické energie a daně z pevných paliv pro vedení ministerstva a pro vládu a navrhuje změny sazeb daní formou novel zákona. Hodnotí působení daňových i navazujících předpisů a výsledky využívá při legislativní činnosti.³⁹

Jak spotřební tak i ekologické daně spravují celní orgány, nebo správa obou daní je pojata obdobným způsobem. Plátců přísluší celní úřad dle jeho místa podnikání. Pokud nelze jednoznačně určit příslušnost celního úřadu, má se za to, že místní příslušným úřadem je Celní úřad pro Prahu 1. Celní úřad je povinen uveřejnit seznam plátců daní, kteří dostali povolení k nabytí elektřiny osvobozené od daní nebo nabyté bez daní. Seznam musí obsahovat následující informace: identifikační údaje; registrační číslo odběrného místa, které je určeno pro odběr osvobozené elektřiny a uvedeno v povolení; adresu příslušného celního úřadu a v neposlední řadě také datum vydání, zániku a zrušení povolení k nabytí buď osvobozené elektřiny, nebo elektřiny nabyté bez daní.

³⁹ Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 27. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru_20055.html#book2>

Za legislativu silni ní dan odpovídá odbor Legislativa majetkových daní a poplatk . Jemu je pod ízeno odd lení Legislativa majetkových daní a dan silni ní. Odbor Legislativa majetkových daní a poplatk zodpovídá za tvorbu návrh zákon a dalších právních p edpis v oblasti dan z nemovitostí, dan d dické, dan darovací, dan z p evodu nemovitostí, dan silni ní a místních, správních a soudních poplatk . Zpracovává podklady v etn komentá a od vodn ní za majetkové dan a poplatky pro návrh státního rozpo tu, pro hodnocení jeho pln ní a pro státní záv re ný ú et za uplynulý rozpo tový rok. Spolupracuje na analýzách vývoje inkasa majetkových daní a poplatk a zpracovává stanoviska pro vedení ministerstva a vládu. Zpracovává stanoviska k p ípravovaným právním p edpis m z hlediska návaznosti na majetkové dan a poplatky. Spolupracuje s p íslušným útwarem sekce Dan a cla p í zm nách úloh ADIS, tvorb da ových tiskopis , usm r ování metodického výkladu a školení metodických pracovník ÚFO. Zodpovídá za tvorbu návrh zákon a dalších právních p edpis v oblasti oce ování majetku. Poskytuje výklady a stanoviska k problematice oce ování majetku a k tvorb cenových map ÚSC. ídí metodicky s celostátní p sobností výkon oce ování majetku pro da ové ú ely na ÚFO ve spolupráci s odborem Metodika a výkon DPH a majetkových daní vy izuje dotazy ÚFO v souvislosti s oce ováním majetku pro da ové ú ely. Analyzuje vývoj cen nemovitostí a spolupracuje s SÚ, ÚZK, p íslušnými útvary ministerstva a s institucemi, zabývajícími se oce ováním majetku zejména s ohledem na požadavky EU na zavedení statistiky cen majetku.

Odd lení Legislativa majetkových daní a dan silni ní p ípravuje návrhy dlouhodobé koncepce da ové politiky a zabezpe uje tvorbu návrh zákon v oblasti dan z nemovitostí, dan d dické, dan darovací, dan z p evodu nemovitostí a dan silni ní. Koordinuje p ípravu stanovisek k p ípravovaným návrh m právních p edpis na sv eném úseku a navrhuje zm ny souvisejících právních p edpis k zajišt ní ú inn jší spravitelnosti daní. Spoluú astní se jednání v Poslanecké sn movn parlamentu R a zajiš uje zpracovávání stanovisek pro vedení ministerstva a vládu. Spolupracuje s ministerstvy financí, jinými úst edními orgány a dalšími státními orgány v zahrani í a

zabezpečuje přípravu podkladů pro EU a OECD. Podílí se na analýzách vývoje daňového inkasa, na přípravě podkladů pro návrh státního rozpočtu a státní závazné úlet.⁴⁰

Daňová správa má na starosti správu silnější daní, daní z příjmů, daní z přidané hodnoty, daní z nemovitostí, daní dědické a darovací. Daňová správa v České republice je tvořena třístupňovou soustavou orgánů. Daňovou správu tvoří:

- Ministerstvo financí (úroveň celostátní),
- finanční editelství (úroveň regionální),
- finanční úřady (úroveň místní).

V České republice je osm finančních editelství, která dohromady řídí 199 finančních úřadů. Finanční editelství a finanční úřady mají postavení správních úřadů, jsou tedy oprávněny jménem státu vykonávat vrchnostenskou správu v oblasti své působnosti. Finanční editelství mají navíc postavení tzv. úředních jednotek a jsou tedy oprávněny samostatně hospodářit s majetkem státu, a to rovněž za podřízené finanční úřady, které toto majetkoprávní oprávnění nemají.

Finanční editelství především řídí finanční úřady, vykonává správu daní v rozsahu stanoveném ZSDP, resp. ZÚFO, přezkoumávají rozhodnutí finančních úřadů vydaná ve správních řízeních, vykonávají finanční kontrolu v rozsahu stanoveném zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změnách některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vykonávají cenovou kontrolu a ukládají pokuty podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen a zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, provádějí řízení o přestupcích v oboru své působnosti.

Finanční úřady vykonávají správu daní podle ZSDP, přičemž fungují jako prvoinstanční orgán (druhoinstančním orgánem jsou finanční editelství), provádějí řízení o přestupcích v oboru své působnosti, vykonávají kontrolu nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 563/1991 Sb., o úřednictví a ukládají v této souvislosti úředním jednotkám pokuty a povinnost odstranit protiprávní stav. Z pověření Ministerstva financí poskytují pomoc při správě daní a při vymáhání některých mezinárodních finančních pohledávek dle zákona č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních

⁴⁰ Ministerstvo financí České republiky [online]. [cit. 7. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru_20057.html#book1>

pohledávek, zákona . 253/2000 Sb., o mezinárodní pomoci p i správ daní a dle zm ny zákona . 531/1990 Sb., o územních finan ních orgánech. P evád jí inkasa daní územním samosprávným celk m a n kterým státním fond m, které vybírají a které nejsou p íjmem státního rozpo tu, podle zákona . 243/2000 Sb., o rozpo tovému ur ení výnos n kterých daní. Vykonnávají dozor nad loteriemi a podobnými hrami podle zákona . 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, vykonávají kontrolu ozna ení provozovny podle zákona . 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ukládají v této souvislosti pokuty a povinnost odstranit nedostatky. Dohlíží také nad dodržováním povinnosti p i barvení a zna kování n kterých uhlovodíkových paliv a maziv podle zákona . 136/1994 Sb., o barvení a zna kování n kterých uhlovodíkových paliv a maziv a o opat eních s tím souvisejících. Podle zákona . 353/2003 Sb., o spot ebních daních dohlíží, zda jsou skladovány nebo prodávány pouze zna ené tabákové výrobky a lihoviny a zda je dodržován zákaz nabídky a prodeje lihovin a tabákových výrobk , vybírají a vymáhají pen žitá pln ní, která podle ZÚFO nebo zvláštního zákona uložily.⁴¹

⁴¹ *eská da ová správa* [online]. [cit. 7. 2. 2010]. Dostupný z WWW:
<<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-B2DD2434/cds/xsl/22.html?year=>>

3. Administrativní náklady na výběr environmentálních daní

Administrativní náklady zdanění jsou náklady veřejného sektoru, které souvisí s výběrem daní na všech vládních úrovních a ve všech okamžicích daňového procesu a to včetně nákladů obtovaných příležitosti. Náklady veřejného sektoru na výběr daní jsou v nich kterých publikacích rozděleny na administrativní náklady a na ostatní náklady související s výběrem daní. Do ostatních nákladů jsou především zahrnovány cash-flow náklady veřejného sektoru související s výběrem daní. Toto členění je ale příliš podrobné a komplikované, a proto v této práci byl použit pojem administrativní náklady zdanění, který v sobě zahrnuje oba výše uvedené pojmy i cash-flow náklady vládního sektoru.

Administrativní náklady lze také rozdělit na přímé a nepřímé náklady. Do přímých administrativních nákladů patří náklady vynaložené vládním sektorem v souvislosti se správou daňového systému, výběrem jednotlivých daní, kontrolou nad dodržováním daňových předpisů, případné vymáhání nedoplatků a evidencí daňových subjektů. Do nepřímých administrativních nákladů se zahrnují náklady, které se týkají pouze soukromého sektoru. Tyto náklady vznikají z důvodů existence daní a nese je vždy poplatník. Tyto náklady se označují také jako náklady vyvolané. Jsou to především náklady na vedení účetnictví, náklady spojené s podáváním daňového přiznání nebo potěba softwarového vybavení.

Na administrativní náklady zdanění je možné se dívat z různých úhlů pohledu. Pro úplnost jsou uvedena ještě další hlediska členění administrativních nákladů zdanění:⁴²

1) časové hledisko

- běžné opakované administrativní náklady související s výběrem daní,
- mimořádné administrativní náklady související se zavedením nové daně nebo se zásadní změnou daně (zdanění),
- kolísání nákladů z hlediska správy jednoho poplatníka (registrace, zahájení resp. ukončení zdaňované aktivity atp.).

⁴² PUDIL, P., aj. *Zdanění a efektivnost*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004. 160 s. ISBN 80-86861-07-4.

2) Hledisko dopadu na veřejný ekonomický sektor

- administrativní náklady, které nese pouze veřejný sektor (viz výše uvedené veřejné administrativní náklady),
- administrativní náklady, které ovlivní soukromý sektor (viz výše uvedené veřejné administrativní náklady).

3) Hledisko dopadu na veřejnou vládní úroveň

- administrativní náklady nesené centrální vládou,
- administrativní náklady nesené subcentrálními vládami.

4) Hledisko druhu účinku ve veřejné správě, u kterého náklady vznikají (dávové účinky různých stupňů)

- práva legislativy na exekutivní úrovni (ministerstva),
- práva a schvalování legislativy na parlamentní úrovni,
- vynucování dodržování dávového práva – zejména soudy, policie, státní,
- zástupci, vyšetřovatelé, vězňové, advokáti ex officio, apod.

5) Chronologie vzniku dávových nákladů (analogie s návazností jednotlivých článků rozpočtového procesu)

- návrhy zákonů,
- schvalování,
- implementace dávové legislativy,
- kontrola a vynucení práva.

6) Hledisko struktury administrativních nákladů

- mzdy veřejného pojištění,
- zajištění prostor a jejich vybavení,
- investice do hmotného majetku,
- a.s.,
- náklady na odbornou úroveň zaměstnanců (investice do lidského kapitálu),
- ostatní.

Pro účely této práce nám postačí vymezení veřejných administrativních nákladů. Diplomová práce se tedy vnovala nákladům, které nese státní sektor. Pod pojem administrativní

náklady na výběr environmentálních daní jsou zahrnuty pouze náklady celní správy a ministerstva financí. Celní správa má za úkol v oblasti environmentálních daní výběr ekologických daní a spotřební daní a dohlíží nad dodržováním daňových předpisů. Ministerstvo financí má na starosti legislativu ekologické, spotřební a silniční daní a navíc finanční úřady, které spadají pod MF, mají za úkol správu silniční daní. Jak celní správa, tak ministerstvu financí byly položeny tyto následující otázky:

- náklady organizační jednotky na hrubé mzdy zaměstnanců (včetně sociálního a zdravotního pojištění hrazeného zaměstnavatelem za zaměstnance), kteří se podílejí na výběru a správě environmentálních daní,
- náklady na nákup externích služeb výše uvedené organizační jednotky (např. software, školení zaměstnanců).

Diplomová práce opomíjí část nákladů legislativního systému, do kterého spadá projednávání, připomínkování a schvalování zákonů nejen na území parlamentu. Zjištění skutečné výše nákladů by bylo velmi obtížné a mnohdy i nemožné.

3.1 Sběr dat⁴³

Pro získání primárních dat bylo nutné postupovat v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Zákon upravuje podmínky svobodného přístupu k informacím a stanoví základní předpoklady, za nichž jsou informace poskytovány. Žádost o poskytnutí informací se podává ústně nebo písemně a to i prostřednictvím telekomunikačního zařízení. Žadatel je povinen v žádosti uvést své jméno a příjmení, adresu, rodné číslo a kontaktní údaje. Žádost je podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt. Z podání musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určeno a kdo je její iniciátor. U podání prostřednictvím telekomunikačního zařízení musí být uvedena rovněž příslušná identifikace žadatele (například elektronická adresa). Neobsahuje-li žádost tyto údaje, není žádost podána ve smyslu tohoto zákona a žádost se odloží.

Povinný subjekt posoudí obsah žádosti a v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele

⁴³ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=106%2F1999&zdroj=sb99106&cd=3&typ=rr>>

ve lh t do sedmi dn od podání žádosti, aby žádost up esnil, neup esní-li žadatel žádost do 30 dn , rozhodne o odmítnutí žádosti. V p ípad , že požadované informace se nevztahují k jeho p sobnosti, žádost odloží a tuto od vodn nou skute nost sd lí do t í dn žadateli. Pokud je žádost v po ádku je povinný subjekt povinen požadovanou informaci sd lit ve lh t nejpozd ji do 15 dn od p íjetí žádosti nebo od up esn ní žádosti a to písemn . Lh tu pro poskytnutí informace je možno prodloužit ze závažných d vod , nejvýše však o deset dní. Žadatel musí být o prodloužení lh ty i o jeho d vodech vždy informován.

Rozhodnutí musí obsahovat ozna ení povinného subjektu, íslo jednací a datum vydání rozhodnutí, ozna ení p íjemce rozhodnutí, výrok s uvedením právních p edpis , podle nichž bylo rozhodováno, od vodn ní každého omezení práva na informace, pou ení o místu, dob a form podání opravného prost edku, vlastnoru ní podpis pov eného pracovníka povinného subjektu s uvedením jména, p íjmení a funkce. Rozhodnutí se doru uje do vlastních rukou žadatele. Proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti lze podat odvolání ve lh t do 15 dn od doru ení rozhodnutí nebo od marného uplynutí lh ty pro vy ízení žádosti. Odvolání se podává u povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo m l vydat.

Povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávn ny žádat úhradu ve výši, která nesmí p esáhnout náklady spojené s vyhledáváním informací, po ízením kopií, opat ením technických nosí dat a s odesláním informací žadateli.

Po prostudování tohoto zákona byly na Celní správu R a Ministerstvo financí R zaslány žádosti s výše uvedenými otázkami, za ú elem zjišt ní výše administrativních náklad na výb r environmentálních daní v R. Sb r dat se orientuje na rok 2008 (kdy, jak již bylo výše uvedeno, byl poprvé realizován výb r nových ekologických daní) a 2009.

3.1.1. Celní správa eské republiky⁴⁴

Zákon . 185/2004 Sb., o Celní správ eské republiky vymezuje a upravuje fungování Celní správy eské republiky. Vstoupil v platnost v souvislosti se vstupem R do Evropské unie. V souladu s touto skute ností prošla Celní správa R výraznou zm nou, se

⁴⁴ *Celní správa eské republiky* [online]. [cit. 2. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/zrizeni-ceske-celni-spravy.aspx>>

kteou také souvisí sbližování celní legislativy a celních postupů s evropskými standardy. Došlo ke snížení počtu zaměstnanců celní správy a úpravy její organizační struktury. Po vstupu do EU fungovalo na území ČR 91 celních úřadů. Ty byly zrušeny a od 1. května 2004 bylo zřízeno 54 celních úřadů. Došlo především ke snížení počtu zaměstnanců celní správy z důvodu zrušení pravidelné celní kontroly na hranicích ČR.

Celní správa je podřízena Ministerstvu financí ČR. Je tvořena Generálním ředitelstvím cel, které má pozici správního úřadu s celostátní působností. Dále se skládá z osmi celních ředitelství a jim podřízených 54 celních úřadů s vymezenou územní působností. Celní správa je bezpečnostním sborem a její činnost zapadá do systému celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území Evropské unie. Při realizaci tohoto dohledu pak postupuje podle jednotných celních předpisů Společenství. Jím jsou především Celní kodex Společenství a prováděcí nařízení k němu, dále pak systém osvobození od dovozního cla a společný celní sazebník Společenství. Orgány celní správy mají postavení policejního orgánu, tedy orgánu činného v trestním řízení. Hlavní úkoly celní správy jsou tedy následující:

- *Mezinárodní vztahy* – jedná se o spolupráci celních správ na základě mezinárodních smluv především mezi celními správami EU, ale také po celém světě.
- *Celní řízení* – se vstupem ČR do EU začala podléhat tato oblast legislativě EU, která definuje jednotné fáze celního řízení pro všechny členy EU.
- *Správa spotřebních a ekologických daní* – celní správa je jediným správcem těchto daní. S tím souvisí činnost vymáhací, vybírací a dále dozor nad dodržováním předpisů.
- *Mobilní skupiny* – vznikly po zrušení hraničních celních úřadů. Mezi její činnosti patří například kontrola přepravních povolení a oprávnění v oblasti nákladní silniční dopravy (vážení vozidel, dodržování povinných přestávek jízdy, kontrola dálničních kupónů).
- *Ochrana společnosti a životního prostředí* – například podlouductví s omamnými látkami, zahraničního obchodu s vojenským materiálem, neoprávněného nakládání s nebezpečnými odpady, s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami a v neposlední řadě porušování autorského práva.

- *Boj proti porušování celních předpisů* – souvisí především s dovozem, vývozem nebo tranzitem zboží.
- *Celní technické laboratoře* – nezbytné pro správné identifikování zboží do celního sazebníku.

3.1.1.1 Žádost - Celní správa ČR

Jak již bylo výše mnohokrát zmínováno, ekologické a spotřební daně spravuje Celní správa. Žádost je možné podat buď v písemné nebo elektronické podobě na konkrétní adresu, která je určena k vyřizování těchto žádostí. Pro potřeby této práce byla zvolena elektronická podoba, neboť je rychlejší a bez nákladů. Celní správě byly položeny tyto konkrétní otázky vždy zvlášť pro ekologické daně a zvlášť pro daň z minerálních olejů :

1. Jaká organizační jednotka zodpovídala za výběr daní v roce 2008 a 2009?
2. Jaký byl počet zaměstnaných pracovníků v této organizační jednotce v roce 2008 a 2009?
3. V jaké výši byly na tyto zaměstnance vynaloženy mzdové náklady v roce 2008 a 2009 včetně pojistného zaplaceného zaměstnavatelem? V případě, že nelze tyto údaje sdělit podle zákona č. 101/2000 Sb., prosím alespoň o informace o zařazení zaměstnanců do platové třídy.
4. Byly v souvislosti s výběrem daní vynaloženy náklady na nákup externích služeb? Pokud ano, jaká byla hodnota těchto nákupů v roce 2008 a 2009?

3.1.1.2 Získané informace od Celní správy

Žádost byla odeslána 12. března 2010 elektronickou poštou. Odpověď od Generálního ředitelství cel byla doručena dne 22. března 2010. Žádost byla vyřízena za 11 dnů, takže byla splněna 15 denní lhůta pro sdělení informace. Komunikace s Celní správou byla bezproblémová. Odpověď je uvedena v příloze pod číslem 3.

Správa ekologických daní

Za výběr ekologických daní zodpovídal příslušný celní úřad. V roce 2008 se správou daní zabývalo 59 zaměstnaných pracovníků, v roce 2009 to bylo 70 pracovníků. Došlo tedy ke zvýšení počtu zaměstnaných pracovníků o 11. Roční mzdové náklady na tyto pracovníky

inily v roce 2008 19 716 000 K , v roce 2009 25 425 000 K . Celkové náklady na pracovníky vzrostly o 5 709 000 K v porovnání s rokem 2008. Tento růst ale nebyl způsoben jen zvýšením počtu zaměstnaných pracovníků . Došlo totiž k růstu průměrných hrubých mezd o 1 800 K , z 20 800 K na 22 600 K . V roce 2008 a 2009 nebyly vynaloženy náklady na nákup externích služeb.

Správa daní z minerálních olejů

Za výběr daní z minerálních olejů odpovídal příslušný celní úřad. V roce 2008 a takéž v roce 2009 se správou daní zabývalo 324 zaměstnaných pracovníků . Celkové roční náklady na zaměstnance činily v roce 2008 108 270 000 K , v roce 2009 117 682 000 K . Náklady vzrostly o 9 412 000 K oproti roku 2008. Tento růst byl způsoben pouze růstem průměrných hrubých mezd z 20 800 K na 22 600 K , tedy o 1 800 K . V roce 2008 a 2009 nebyly vynaloženy náklady na nákup externích služeb.

Veškerá výše uvedená data jsou pro zřehlednění uvedena v tabulce . 5.

Tabulka . 5: Pohled po čtu pracovníků a celkové mzdové náklady na pracovníky zabývající se správou ekologických daní a daní z minerálních olejů

Da	Přeměstný počet pracovníků		Roční mzdové náklady na pracovníky (v K)	
	2008	2009	2008	2009
Ekologické daně	59	70	19 716 000	25 425 000
Daně z minerálních olejů	324	324	108 270 000	117 682 000

Zdroj: Generální ředitelství cel, vlastní úprava

3.2.1 Ministerstvo financí⁴⁵

Ministerstvo financí je zřízeno zákonem . 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. MF České republiky je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní závazný účet republiky, státní pokladu R. Dohlíží na finanční trh s výjimkou dozoru nad kapitálovým trhem v rozsahu působnosti Komise pro cenné papíry. Spravuje a kontroluje daně, poplatky, clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, účetnictví, audit a daňové poradenství, v cizí devizové

⁴⁵ Zákon . 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=2/1969>

v etn pohledávek a závazk státu v í zahrani í, ochranu zahrani ních investic, tomboly, loterie a jiné podobné hry, hospoda ení s majetkem státu, privatizaci majetku státu a v ci pojiš oven. MF zajiš uje také lenství v mezinárodních finan ních institucích a finan ních orgánech Organizace pro hospodá kou spolupráci a rozvoj, Evropské unie a dalších. MF koordinuje p íjem zahrani ní pomoci. Sou asným ministrem je Eduard Janota, který má pod sebou šest nám stk . Jednotliví nám stci mají na starosti ur ité odbory.

Za tvorbu návrh zákon a dalších právních p edpis u ekologických a spot ebních daní je zodpov dný odbor Legislativa nep ímých daní. Jeho innost spo ívá p edevším ve zpracovávání a zajiš ování souladu eských právních p edpis s platným evropským právem. Oboru je pod ízeno Odd lení legislativy spot ebních daní, jehož hlavním úkolem je tvo it koncepci da ové politiky za oblast spot ebních daní, dan z elektrické energie a dan z pevných paliv. Silni ní da má na starosti odbor Legislativy majetkových daní a poplatk , kterému je pod ízeno odd lení Legislativa majetkových daní a dan silni ní. Odbor zodpovídá za tvorbu návrh zákon a dalších právních p edpis v oblasti dan z nemovitostí, dan d dické, dan darovací, dan z p evodu nemovitostí, dan silni ní a místních, správních a soudních poplatk . Odd lení p ipravuje návrh dlouhodobé koncepce da ové politiky a zabezpe uje tvorbu návrh zákon v oblasti dan z nemovitostí, dan d dické, dan darovací, dan z p evodu nemovitostí a dan silni ní. Podrobná charakteristika inností odbor a odd lení je uvedena výše. Za správu dan silni ní jsou odpov dny p íslušné útvary finan ního ú adu, jež jsou taktéž pod ízeny Ministerstvu financí.

3.2.1.1 Žádost - Ministerstvo financí R

Od ministerstva financí byly vyžádány otázky týkající se legislativy ekologických daní, dan z minerálních olej a silni ní dan . Pod MF spadá i správa silni ní dan . Otázky na správu silni ní dan , byly stejné, jako otázky pro Celní správu. Otázky týkající se legislativy výše uvedených daní byly vždy položeny zvláš pro každou da :

1. Jaký je po et p epo tených pracovník , který se v roce 2008 a 2009 zabýval agendou daní (zejména implementace legislativy, tvorba metodických dokumentu, atd.)?

2. V jaké výši byly vynaloženy mzdové náklady v roce 2008 a 2009 na tyto pracovníky v etn pojištěního zaplaceného zaměstnavatelem? V případě, že nelze tyto údaje sdílet podle zákona č. 101/2000 Sb., prosím alespoň o informace o zařazení zaměstnanců do platové třídy.
3. Byly v souvislosti se zpracováním agendy daní vynaloženy náklady na nákup externích služeb? Pokud ano, jaká byla hodnota těchto nákupů v roce 2008 a 2009?

Žádost je možné podat pouze ústně nebo prostřednictvím elektronického formuláře, který naleznete na stránkách MF. Jinou písemnou formu MF nepovažuje za žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. Pro účely této práce byla zvolena možnost prostřednictvím elektronického formuláře.

3.2.1.2 Získané informace od Ministerstva financí

Komunikace s Ministerstvem financí byla velice obtížná a komplikovaná. 22. února 2010 byla podána prostřednictvím elektronického formuláře žádost o získání informací týkajících se legislativy ekologických daní, daní z minerálních olejů a silniční daní. 23. února 2010 byla podána další žádost, ve které byly tentokrát požadovány informace ohledně správy daní silniční. 4. března 2010 byla doručena odpověď od MF ČR na druhou žádost v podobě týkající se správy daní silniční. Žádost byla tedy vyřízena za 9 dní, takže 15 denní lhůta byla splněna. Odpověď na první žádost nebyla doručena do 15 dnů. Bylo proto nutné 10. března 2010 kontaktovat prostřednictvím elektronické pošty oddělení komunikace MF, aby bylo zjištěno, proč nebyla žádost vyřízena. Důvodem pro zamítnutí první žádosti bylo dle MF to, že žádosti byly stejné. Žádosti byly sice podobné, ale v první žádosti byly žádány informace ohledně legislativy u těchto druhů daní, kdežto v druhé žádosti se otázky týkaly pouze správy jen jedné daně, což si musel každý pozorný čtenář všimnout. Dle zákona je subjekt povinný žadatele informovat do tří dnů v případě zamítnutí jeho žádosti. V tomto případě se tak nestalo. Za nejrozumnější variantu bylo shledáno nové podání žádosti, aby se tak předešlo zbytečným dohadům se zaměstnankyní oddělení komunikace MF. 12. března tedy byla opět podána žádost o získání informací ohledně legislativy ekologických daní, daní z minerálních olejů a daní silniční. Ve stejný den bylo stejnou pracovnící oddělení komunikace MF sděleno, že žádost byla zamítnuta, protože ekologické daně a spotřební daně spadají do výcné působnosti Generálního

editelství cel. Op t tedy bylo nutné se spojit s odd lením komunikace MF a doty né pracovníci vysv tít, že otázky se vztahují k legislativ daní. 24. 3. 2010 MF využilo zákonné možnosti prodloužení lh ty pro vy ízení žádosti o 10 dní. 29. 3. 2010 byla doru ena ást odpov di na otázky týkající se legislativy silni ní dan . 7. 4. 2010 byla doru ena odpov na zbylé otázky. Žádost byla vy ízena za 27 dní. Takže zákonná 15 denní lh ta, prodloužená o 10 dní nebyla spln na. Nutno také podotknout, že celý proces vy izování žádostí trval neuv íitelných 45 dní, než MF poskytla požadované informace.

Správa silni ní dan

Odpov od Ministerstva financí spolu s p ílohou jsou p íloženy v p íloze . 4 a 5. Správu dan silni ní zajiš ují p íslušné útvary finan ního ú adu, jejichž struktura je len na dle fází da ového ízení:

- odd lení registra ní a evidence daní,
- odd lení vym ovací,
- odd lení kontrolní,
- odd lení vymáhací.

Data, které nám poskytla MF, bylo nutné upravit, nebo jak je v odpov di uvedeno pracovníci finan ního ú adu, kte í spravují da silni ní, se zabývají i jinými dan mi. Bylo zjiš tno, že pracovníci FÚ v nují správ silni ní dan 10 % ze své pracovní doby.

Odpov di na otázky 2 a 3 jsou uvedeny v tabulce . 6.

Tabulka . 6: P ehled po tu pracovník a celkové mzdové náklady na pracovníky zabývající se správou silni ní dan

innost odd lení	P epo tený po et pracovník		M sí ní náklady na 1 pracovníka (v K)		Celkové ro ní náklady na zam stnance (v K)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Správa	0,354	0,305	40 754	40 229	173 123	147 238
Kontrola	12,944	12,654	31 251	30 622	4 854 155	4 649 889
Vym ování	21,350	21,061	28 497	28 379	7 300 931	7 172 281
Suma	34,65	34,02			12 328 210	11 969 409

Zdroj: Ministerstvo financí, vlastní úprava

Z tabulky je patrné, že v roce 2008 pracovalo na správ silniční dan celkem 34,65 p epotených pracovníků, v roce 2009 to bylo o 0,63 p epoteného pracovníka méně, tedy 34,02. Celkové mzdové náklady na pracovníky v roce 2008 činily 12 328 210 Kč, v roce 2009 11 946 409 Kč, tedy o 358 801 Kč méně. Tento pokles nákladů není způsoben jen poklesem p epotených pracovníků, kteří mají na starosti správu daní, ale také i poklesem mezd zaměstnanců, což je patrné z přílohy 5. Náklady na nákup externích služeb nebyly v letech 2008 a 2009 vynaloženy.

Legislativa ekologických daní

Legislativou ekologických daní se na Ministerstvu financí ČR zabýval v roce 2008 a 2009 jeden pracovník v pozici referenta. Zásady platové politiky MF vycházejí ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce a z nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Pro zařazení zaměstnanců do platových tříd se vychází z nařízení vlády č. 137/2009 Sb., kterým se stanoví katalog prací ve veřejných službách a správě. Pozici referenta odpovídá 14. platová třída. 14. platové třídě tedy náleží měsíční plat ve výši 25 770 Kč (byl zvolen platový stupeň 7). V roce 2008 tedy činily celkové mzdové náklady na tohoto zaměstnance 417 474 Kč, v roce 2009 to bylo méně kvůli snížení sazby sociálního pojištění a to 414 382 Kč. Náklady na nákup externích služeb nebyly vynaloženy. Odpověď od MF je v příloze 6.

Legislativa daní z minerálních olejů

Legislativou daní z minerálních olejů se na Ministerstvu financí ČR zabýval v roce 2008 a 2009 jeden pracovník v pozici referenta. Zásady platové politiky vymezují již výše uvedené zákony a nařízení. Pozici referenta také odpovídá 14. platová třída již náleží měsíční plat ve výši 25 770 Kč (byl zvolen platový stupeň 7). V roce 2008 byly celkové mzdové náklady na tohoto zaměstnance také 417 474 Kč, v roce 2009 414 382 Kč. Náklady na nákup externích služeb nebyly vynaloženy. Odpověď od ministerstva financí je v příloze 6.

Legislativa daní silniční

Legislativou silniční daní se na MF v roce 2008 zabývalo 3,51 zaměstnanců v p epoteném stavu a v roce 2009 3,01 zaměstnanců v p epoteném stavu. Celkové mzdové náklady v roce 2008 činily 1 716 558 Kč, v roce 2009 1 453 071 Kč. Celkové

mzdové náklady poklesly o 263 487 Kč. Pokles byl způsoben jednak snížením počtu zaměstnanců a jednak poklesem hrubé mzdy. Náklady na nákup externích služeb nebyly vynaloženy. Odpověď MF je v příloze 7.

4. Analýza administrativních nákladů na výběr environmentálních daní

V této kapitole byly prakticky využity informace, které byly získány ve této kapitole od Ministerstva financí České republiky a od Generálního ředitelství cel České republiky. Samostatný výpočet administrativních nákladů vycházel z metody nepřímého pracovníka, kdy byly porovnány administrativní náklady na výběr daní s jejich příjmem. Metoda bude vysvětlena v následující kapitole. Na základě tohoto výpočtu bude poté provedeno jejich porovnání a zhodnocení.

4.1 Výpočet administrativních nákladů zdanění

Pro zpeřehlednění jsou uspořádaný všechny důležité informace týkající se správy ekologických daní, daní z minerálních olejů a daní silniční do tabulky 7.

Tabulka 7: Přehled údajů týkající se správy ekologických daní, daní z minerálních olejů a daní silniční

Da	Přepočtený počet pracovníků		Celkové roční náklady na zaměstnance		Počet plátců daní v roce 2008
	2008	2009	2008	2009	
Ekologické daně	59	70	19 716 000	25 425 000	1019
Daně z minerálních olejů	324	324	108 270 000	117 682 000	505
Dan silniční	34,65	34,02	12 328 210	11 969 409	820 997

Zdroj: Ministerstvo financí a Generální ředitelství cel, vlastní úprava

Z tabulky je patrné, že nejvyšší náklady na správu vyžaduje daně z minerálních olejů, pak ekologické daně a nejnižší náklady vyžaduje daně silniční. Výše nákladů se odvíjí především od výše hrubé mzdy a od počtu pracovníků, kteří jsou zapotřebí ke správě agendy příslušné daně.

Z počtu pracovníků je patrné, že správa daní silničních je nejméně náročná na počet pracovníků, na správu ekologických daní je potřeba skoro dvojnásobný počet zaměstnanců než na správu daní silničních a na správu daní z minerálních olejů je potřeba dokonce devítinásobný počet pracovníků. Údaje o počtu plátců potvrzují fakt o náročnosti správy

jednotlivých daní. Nejvyšší počet plátců je u daní silniční, dále u ekologických daní a nejméně plátců má daň z minerálních olejů. Na jednoho plátce připadá 0,000042 procento tohoto pracovníka u daní silniční, u daní ekologických je to 0,058 procento tohoto pracovníka a u daně z minerálních olejů je to 0,64 procento tohoto pracovníka.

Výše hrubé mzdy také ovlivňuje celkovou výši nákladů. Nejvyšší průměrnou hrubou mzdou měli v roce 2008 pracovníci zabývající se správou silniční daně a to 22 000 Kč. V roce 2009 však jejich průměrné hrubé mzdy poklesly o 100 Kč. Naopak průměrné hrubé mzdy pracovníků, kteří se zabývají ekologickými daněmi a daněmi z minerálních olejů vzrostly z 20 800 Kč na 22 600 Kč a dosáhli tak vyšší průměrné hrubé mzdy v roce 2009 než zaměstnanci zabývající se správou silniční daně. Vzhledem k velmi rozdílnému podílu procento těchto pracovníků u jednotlivých daní, tento ukazatel nehraje příliš vysokou roli. V roce 2008 se mzdy lišily o 1 800 Kč, v roce 2009 už jen o 700 Kč.

Veškerá data týkající se legislativy ekologických daní, daně z minerálních olejů a daně silniční jsou uvedena v tabulce 8.

Tabulka 8: Přehled údajů týkající se legislativy ekologických daní, daně z minerálních olejů a daně silniční

Daň	Procento na jednoho pracovníka		Celkové roční náklady na zaměstnance	
	2008	2009	2008	2009
Ekologické daně	1	1	417 474	414 382
Daň z minerálních olejů	1	1	417 474	414 382
Daň silniční	3,51	3,01	1 716 558	1 453 071

Zdroj: Ministerstvo financí, vlastní úprava

Z pohledu je patrné, že nejvyšší náklady na legislativu si vyžádala daň silniční a to čtyřikrát vyšší než na legislativu ekologických daní a daně z minerálních olejů. Je to dáno tím, že na legislativní správu této daně je potřeba nejvíce pracovníků. Vyšší objem nákladů je ale také způsoben vyšší průměrnou hrubou mzdou. Zaměstnanci zabývající se legislativou silniční daně měli v roce 2008 průměrnou hrubou mzdou ve výši 30 188 Kč, což je o

necelých 4 500 Kč více u zaměstnanců zabývajících se legislativou ekologických daní a daní silniční.

Dále budou zjištěné údaje porovnány pomocí vzorce, který vychází z metody tzv. poměru pracovníka, kdy budou poměny celkové administrativní náklady s příjmem daní.

4.1.1 Metoda poměru pracovníka⁴⁶

Na úrovni Územního finančního orgánu státní správy (ÚFO) neexistuje projektové financování a rozpočtování, a proto tedy není možné jednoduše zjistit náklady spojené s výborem jednotlivých daní. Přístup k měření administrativních nákladů proto vychází z metody tzv. poměru pracovníka. Metoda poměru pracovníka je založena na rozdělení pracovníků podle naplnění jejich činnosti a konstrukce poměrového koeficientu pro rozdělení celkových nákladů organizace na náklady související s výborem daní a zbylé náklady.

Metoda je podrobně popsána v citované knize. Jsou v ní uvedeny jednotlivé fáze výpočtu (rozdělení zaměstnanců dle činností, úprava režijních nákladů, výpočet poměru zaměstnanců připadajících na jednotlivé daně, výpočet výše nákladů připadajících na jednotlivé daně a poměru nákladů a výnosů na jednotlivé daně) v souboru rovnic dle nichž lze určit množství administrativních nákladů pro jednotlivé orgány. Postup výpočtu dle metody poměru pracovníka zahrnuje i výpočet absolutní výše administrativních nákladů. Ministerstvo financí ČR a Celní správa ČR nám poskytly již souhrnnou výši nákladů, a proto lze tuto fázi vynechat. Z toho důvodu byla pro výpočet použita až konečná rovnice, která spojuje v poměru celkové výše administrativních nákladů s inkasem příslušné daně, díky níž lze získat procentuální vyjádření administrativních nákladů.

Pro výpočet procentuální výše administrativních nákladů byla použita tato rovnice:

$$AC = \frac{TC}{TR} * 100, \quad (1)$$

kde AC jsou administrativní náklady jako procento inkasa daní,

⁴⁶ PUDIL, P., aj. *Zdanění a efektivnost*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004. 160 s. ISBN 80-86861-07-4.

TR jsou celkové výnosy daní ,

TC jsou celkové administrativní náklady.

Vzorec nám říká, kolik procent z celkového výnosu daní připadne na celkové administrativní náklady.

Před provedením výpočtu, je nejprve nutné zjistit celkové výnosy jednotlivých daní. Prováděno bylo zamýšleno porovnat data za rok 2008 a 2009. Bohužel celní správa doposud nevydala informace o výsledcích činnosti za rok 2009, takže u ekologických daní a daní z minerálních olejů jsou známa data pouze za rok 2008.

V roce 2008 činil příjem z ekologických daní 2 453,7 mil Kč, na dani z minerálních olejů se vybralo 84 206,7 mil Kč a na silniční dani se vybralo 6 002 mil Kč v roce 2008 a v roce 2009 to bylo 4 795 mil Kč. Na dani z minerálních olejů se vybralo v roce 2007 82 900,7 mil Kč, v 2006 78 800 mil Kč, 2005 77 700 mil Kč. Z těchto údajů byla odhadnuta výše inkasa daní z minerálních olejů v roce 2009. V průměru každý rok tato daň vzroste o 2 168,9 mil Kč, takže by se dalo předpokládat, že výše této daně za rok 2009 bude 86 375,6 mil Kč. Údaje o ekologických daních jsou k dispozici jen za rok 2008. Výše sazeb se v roce 2009 nijak nezmenila a jejich nízká sazba mnoho subjektů nedonutila k investicím do technologií. Spotřeba elektřiny v ČR sice dlouhodobě roste, i když od roku 2006 je tento růst mírnější. V loňském roce ale došlo ke snížení spotřeby o 5,6 %. Taktéž spotřeba plynu v loňském roce poklesla o 6 %. Důvodem poklesu spotřeby, ale nebyly ekologické daně nýbrž hospodářská recese. Spotřeba pevných paliv lze očekávat v obdobné výši. Lze tedy očekávat, že příjem z ekologických daní klesl na částku 2 336,4 mil Kč.

Procentuální vyjádření administrativních nákladů spojených se správou daní

Ekologické daně (v mil Kč, v %)

$$2008 \quad AC = \frac{19,716}{2453,7} * 100 = 0,8035$$

$$2009 \quad AC = \frac{25,425}{2336,4} * 100 = 1,0882$$

Dan z minerálních olejů (v mil K, v %)

$$2008 \quad AC = \frac{108,270}{84206,7} * 100 = 0,1286$$

$$2009 \quad AC = \frac{117,682}{86375,6} * 100 = 0,1362$$

Dan silniční (v mil K, v %)

$$2008 \quad AC = \frac{12,32821}{6002} * 100 = 0,2054$$

$$2009 \quad AC = \frac{11,969409}{4795} * 100 = 0,2496$$

Z výsledků vyplývá, že podíl nákladů na poplatcích u jednotlivých daní byl značně rozdílný. Nejvyšší hodnoty dosahují totiž nově zavedené ekologické daně. Je to dáno jistě tím, že vláda předpokládala, že se na této dani vybere 4 300 mil K⁴⁷. Potom by tento koeficient činil 0,4585, což je výrazně lepší hodnota, nebo značně nižší administrativní náročnost výběru této daně. Prvním důvodem tedy může být právě nízký výnos této daně, další příčinou pak příliš mnoho osvobození od této daně, která zvyšují administrativní náklady. Na která osvobození jsou ale došlá, takže v budoucnu dojde ke zlepšení koeficientu. Koeficient pro rok 2009 se dokonce zvýšil na 1,0882 %. Toto zvýšení způsobil růst administrativních nákladů a také nižší inkaso ekologických daní.

Koeficienty pro silniční daň a pro daň z minerálních olejů dosahují již nižších hodnot a dokazují tak menší administrativní náročnost na správu těchto daní v porovnání s ekologickými daněmi. U daně silniční je to jistě dáno jednodušší správou této daně, u daně z minerálních olejů mají výrazný vliv vysoké sazby daně a tím i následný výnos daně. U obou daní je ale patrné, že dochází ke snížení podílu nákladů na poplatcích. U daně z minerálních olejů je to způsobené růstem průměrných hrubých mezd zaměstnanců celní správy spravující tyto daně, u silniční daně sice došlo ke snížení průměrných hrubých mezd, ale zároveň ke snížení poplatků z této daně o 1 207 000 K.

⁴⁷ EurActiv [online]. [cit. 25. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/ekologicka-danova-reforma-v-cr-nebude-mit-v-prvni-fazi-na-ekonomiku-velky-vliv>>

Procentuální vyjádření administrativních náklad spojených s legislativou daní

Ekologické daně (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{0,417474}{2453,7} * 100 = 0,0170$$

$$2009 \quad AC = \frac{0,414382}{2336,4} * 100 = 0,0177$$

Daně z minerálních olejů (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{0,417474}{84206,7} * 100 = 0,0005$$

$$2009 \quad AC = \frac{0,414382}{86375,6} * 100 = 0,00048$$

Daně silniční (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{1,716558}{6002} * 100 = 0,0286$$

$$2009 \quad AC = \frac{1,453071}{4795} * 100 = 0,0303$$

Nejlepší podíl nákladů na příjmech dosahuje opět daň z minerálních olejů. Je to způsobeno především velikostí inkasa daně. V roce 2009 došlo k poklesu tohoto koeficientu jednak z důvodu snížení nákladů a jednak z důvodu růstu inkasa této daně. Ekologické daně dosáhly v roce 2008 koeficientu 0,017 %. V následujícím roce došlo k nepatrnému růstu koeficientu, který byl způsoben poklesem příjmů z této daně. Daň silniční dosáhla v roce 2008 podíl nákladů na příjmech 0,0286 %. V dalším roce došlo ke zvýšení koeficientu z důvodu snížení inkasa daně, a k tomu došlo i ke snížení administrativních nákladů na tuto daň. Procento u silniční daně je vyšší z důvodů vyššího podílu zaměstnanců zabývajících se legislativou této daně a také tím, že ti zaměstnanci mají vyšší mzdy. V tomto případě je silniční daň nejvíce administrativně náročnější z porovnávaných těchto typů daní.

Procentuální vyjádření celkových administrativních náklad

Ekologické daně (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{20,133474}{2453,7} * 100 = 0,8205$$

$$2009 \quad AC = \frac{25,839382}{2336,4} * 100 = 1,1059$$

Daně z minerálních olejů (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{109,099417}{84206,7} * 100 = 0,1297$$

$$2009 \quad AC = \frac{118,096382}{86375,6} * 100 = 0,1367$$

Daně silniční (v mil K , v %)

$$2008 \quad AC = \frac{14,044768}{6002} * 100 = 0,2340$$

$$2009 \quad AC = \frac{13,42248}{4795} * 100 = 0,2799$$

Z procentuálního vyjádření celkových nákladů nejlépe vychází daň z minerálních olejů s hodnotou 0,1297 % v roce 2008. V roce 2009 došlo k růstu tohoto koeficientu, nebo náklady na výbavu této daně rostly rychleji než příjmy. Jak již bylo uvedeno, nízký poměr nákladů a výnosů je dán hlavně vyšší inkasou této daně. Daň silniční skončila na druhém místě s 0,234 % v roce 2008. I u této daně došlo v roce 2009 k růstu koeficientu, který především způsobilo nižší inkaso daně. Největší dopadly ekologické daně s 0,8205 % v roce 2008. V roce 2009 došlo k výraznému růstu tohoto podílu, nebo došlo k růstu nákladů a zároveň i k poklesu příjmů z daně. Z výše uvedeného vyplývá, že ekologické daně jsou velice administrativně náročné daně v porovnání s daní silniční a daní z minerálních olejů. Koeficient je dokonce pětkrát vyšší než u daně silniční a daně z minerálních olejů.

Nejjednodušším a nejrychlejším řešením, jak zlepšit koeficient u ekologických daní, by bylo snížení poplatků pracovníků, kteří se zabývají správou ekologických daní. Muselo by ale dojít ke snížení stavu minimálně o 60 %, aby se výsledný koeficient pohyboval v podobných mezích, jak tomu je u daně silniční a daně z minerálních olejů. Lze ale předpokládat, že Celní správa ČR se chová hospodárně a všichni zaměstnanci zabývající se agendou ekologických daní jsou zcela vytížení. Potom dalším možným řešením je od příštího roku zvýšit sazby energetických daní a tím i inkaso této daně. Od tohoto roku měla být zavedena daň z CO₂, bohužel se ale tak nestalo. Pokud dojde v roce 2011 k zavedení této daně a ke zvýšení sazeb, lze očekávat snížení podílu administrativních nákladů na příjmech daní. Na která osvobození od daní jsou došlého charakteru, takže po skončení jejich platnosti lze taktéž očekávat příznivější podíl administrativních nákladů na příjmech daní.

Výnos daní lze také zvýšit zavedením nových daní, například by mohla být zavedena obalová daň, pesticidová daň a daň z těžby stavebních surovin. Obalová daň by měla donutit výrobce, aby pro své výrobky používali obaly, které lze znovu použít nebo aby obaly byly z přírodních materiálů, které lze snadno recyklovat. Pod obalovou daň spadá i daň uvalená na plastové jednorázové igelitové tašky, které v ČR rozdává mnoho supermarketů zdarma. Příjem z této daně by byl sice malý, došlo by ale k výraznému omezení spotřeby těchto tašek a tím následně ke snížení objemu komunálního odpadu, protože jak uvádí studie Duhy, pouze 1 % těchto tašek je recyklováno. Další možnou daní je pesticidová daň. Ta by měla přitom motivovat k nižší spotřebě pesticidů, které představují velké riziko pro přírodu a pro lidské zdraví. Sazba by měla být uvalena na vysoce škodlivé pesticidy, čímž by zemědělci měli být donuceni používat méně škodlivé pesticidy nebo přejít na ekologické zemědělství. Daň z těžby stavebních surovin by měla těžební společnosti přimět k efektivnějšímu využívání přírodních surovin a hlavně k větší recyklaci materiálu. V ČR těžební společnosti již nyní platí dva druhy poplatků, ty jsou ale bohužel na velmi nízké úrovni. Pro těžební společnosti je ekonomicky mnohem výhodnější dobývat novou surovinu než recyklovat odpad. Přitom v jiných zemích, je recyklace odpadu pro firmy mnohem výhodnější.⁴⁸

⁴⁸ N. MCOVÁ, J. a KOTECKÝ, V. *Ekologická daňová reforma: Impuls pro modernizaci ekonomiky*. 1 vyd. Brno: Hnutí DUHA, 2008. 40 s. ISBN 978-80-86834-25-2. [online]. [cit. 11. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.hnutiduha.cz/publikace/EDR_navrh.pdf>

Závěr

Mnoho zemí se potýká s problémem nezaměstnanosti, stárnutí obyvatelstva a celkového poklesu ekonomické výkonnosti. S vývojem ekonomik dochází ke zhoršování životního prostředí, které má neblahý vliv na lidské zdraví. Pomocí ekologické daňové reformy se jednotlivé státy EU snaží zlepšit životní prostředí a souasně podpořit zaměstnanost. Základní myšlenou EDR je fiskální neutralita. Zároveň se zavedením ekologických daní dochází nejíst ji ke snížení daňového zatížení práce. Příjmy z ekologických daní tak kompenzují nižší inkaso z daňového zatížení práce.

Bylo již mnoho faktů o ekologické daňové reformě v České republice. Je ale nutné si tyto skutečnosti připomenout a podívat se na ně z jiného úhlu pohledu. Velká část veřejnosti se mylně domnívá, že ekologická daňová reforma v ČR byla zavedena z iniciativy českých politiků, kteří si uvědomují hrozby stále se zhoršujícího životního prostředí a mají potěbu s tím něco udělat. V jiných evropských zemích tomu tak jistě bylo (např. skandinávské země), v ČR však nikoli. Vstupem do Evropské unie v roce 2004 se ČR zavázala vedle jiných povinností, zavést i environmentální daně dle Směrnice 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Vzhledem k tomu, že reforma byla uskutečňována k nejpozdějšímu možnému termínu a sazby environmentálních daní byly stanoveny na nejnižší možné úrovni, jež povoluje EU, je jasné, že ochrana životního prostředí byla pro české politiky až druhořadá.

V tomto roce měla začít druhá etapa EDR. Cílem druhé fáze je zavedení emisní daně z CO_2 , která vznikne transformací souasného poplatku za znečištění ovzduší. Dále mělo dojít k navýšení sazeb u energetických daní. Bohužel se tak nestalo a informace o tom, kdy skutečně bude zahájena druhá etapa, nejsou známy. V současnosti má eurokomise pro daně a celní unii Algirdas Šameta předložit Evropské komisi novelu již zmíněvané směrnice. Jejím obsahem je právě emisní daň z CO_2 . Podle slov Pavla Rothbauera, který je vedoucím oddělení ekologických daňových reforem na ministerstvu životního prostředí, MŽP nyní čeká na konečnou podobu směrnice o energetickém zdanění paliv a až poté zavede emisní daň z CO_2 v ČR.

Předkládaná diplomová práce podává informace o ekologické daňové reformě v evropském kontextu, o základním principu EDR, o historii harmonizace ekologických daní v EU, o Směrnici 2003/96/ES a zhodnocuje přínos ekologických daní. Druhá část se vnuje environmentálním daním v České republice. Analyzuje nově zavedené ekologické daně a také daň silniční a daň z minerálních olejů. Cílem této práce bylo posouzení administrativní náročnosti výběru environmentálních daní v České republice. Přístup k měření administrativních nákladů vycházel z metody popsané pracovníkem, kdy administrativní náklady na výběr daní byly porovnány s příjmy těchto daní. Následující tabulka pro zřehlednění uvádí výpočtené hodnoty ze čtvrté kapitoly.

Tabulka . 9: Přehled podílů nákladů na příjmech u jednotlivých daní

Daň	Procentuální vyjádření administrativních nákladů daní					
	2008			2009		
	Správa	Legislativa	Celkem	Správa	Legislativa	Celkem
Ekologické daně	0,8035	0,0170	0,8205	1,0882	0,0177	1,1059
Daň z minerálních olejů	0,1286	0,0005	0,1297	0,1362	0,00048	0,1367
Daň silniční	0,2054	0,0286	0,2340	0,2496	0,0303	0,2799

Zdroj: Ministerstvo financí a Generální ředitelství cel, vlastní úprava

Z výše uvedeného je patrné, že ekologické daně jsou velice administrativně náročné v porovnání s jinými daněmi, které v sobě obsahují ekologické aspekty. V zájmu státu by tedy mělo dojít ke snížení tohoto podílu. Lepší administrativní náročnost lze nejjednodušeji dosáhnout zvýšením sazeb u již těchto zavedených daní. Rada se rozhodla tyto sazby zavést na nejnižší možné úrovni a postupně je ve těchto fázích navýšit. V tomto roce mělo dojít ke zvýšení sazeb, čímž by se koeficient jednoznačně zlepšil. Bohužel se tak nestalo, a proto lze i v letošním roce předpokládat výrazné zhoršení tohoto koeficientu. V zájmu státu by tedy mělo být dodržování postupu ekologické daňové reformy.

Vzhledem k tomu, že politici nijak nespíchají se zaváděním dalších fází EDR, nejrychlejším řešením by tedy mohlo být snížení počtu pracovníků, kteří se zabývají správou ekologických daní. Muselo by ale dojít ke snížení stavu minimálně o 60 %, aby se výsledný koeficient pohyboval v podobných mezích, jak tomu je u daní silniční a daní z minerálních olejů. Výnos daní lze také zvýšit zavedením nových daní, například v České

republika mohla být zavedena obalová daň, pesticidová daň a daň z těžby stavebních surovin. Na která osvobození od daní jsou do značného charakteru, takže po skončení jejich platnosti lze také očekávat podstatně větší podíl administrativních nákladů na příjmech daní. Daň z minerálních olejů a daň silnicí patří k méně administrativně náročným daním.

Je nutné si uvědomit jeden velice negativní jev, který se vyskytuje u všech analyzovaných daní a to, že administrativní náklady na výběr daní rostou rychleji než příjmy z této daně. Převážně je to dáno zvýšením nákladů na mzdy pracovníků, mnohdy je příjmy i nižší inkaso daní.

Určení optimálního podílu, v jakém se mají administrativní náklady podílet na příjmech, je velice složité. Odborná literatura uvádí, že administrativní náklady českého daňového systému se pohybují kolem hodnoty 1,4 %.⁴⁹ Údaj je ale z roku 2003 a novější údaje nejsou bohužel známy. Porovnat získané hodnoty s jinými státy je obtížné, nebo každý stát používá jiné metody výpočtu a porovnání by tak nebylo objektivní.

Ekologické daně jsou tedy velice administrativně náročné v porovnání s jinými daněmi, které v sobě obsahují ekologické aspekty. Při porovnání s jinými daněmi se ale opět ukazují jako vysoce administrativně náročné. Například koeficient pro daň z příjmů fyzických osob v roce 2003 dosahoval obdobných hodnot jako u daní ekologických. Podíl nákladů na příjmech v roce 2003 byl u daně z příjmů právnických osob 0,67 % a u daně z přidělené hodnoty 0,93 %.⁵⁰

Česká republika se nyní ocitá na počátku dlouhé cesty, jejímž cílem je co nejefektivněji provést ekologickou daňovou reformu v ČR. ČR má nyní velice dobrou podmínku pro nové technologie a zelená odvětví ekonomiky. Vylepšit energetickou efektivnost české ekonomiky a zlepšit recyklaci odpadů. Úspěch této cesty závisí především na účinných opatřeních, která zavede česká vláda. Česká vláda je bohužel značně ovlivnitelná lobováním velkých firem. Proto se autoři Analýzy koncepce ekologické daňové reformy shodují, že by bylo nejlepší udržovat sazby daní na energetické produkty a elektřinu na

⁴⁹ PUDIL, P., aj. *Zdanění a efektivnost*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004. 160 s. ISBN 80-86861-07-4.

⁵⁰ PUDIL, P., aj. *Zdanění a efektivnost*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004. 160 s. ISBN 80-86861-07-4.

úrovni minimálních sazeb stanovených Směrnicí 2003/96/E a nevystavovat podnikatelské subjekty a domácnosti vyššímu zatížení, než je nezbytně nutné.⁵¹

⁵¹ Beneš, M., aj. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy* [online]. Praha: VŠE, Národohospodářská fakulta, Elektra VUT FEL [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.cz/search?q=studie+Anal%C3%BDza+koncepce+ekologick%C3%A9+da%C5%88ov%C3%A9+reformy&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a>>

Seznam použité literatury

- [1] KUBÁTOVÁ, K., aj. *Optimalizace daňového systému*. R. 1. vyd. Praha: Eurolex bohemia, s. r. o., 2004. 180 s. ISBN 80-86861-05-8.
- [2] NERUDOVI, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Aspi, a. s., 2005. ISBN 80-7357-142-0.
- [3] VAN UROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém 2008: Uebnice daňového práva*. 9. aktualizované vyd. Praha: VOX, 2008. ISBN 978-80-86324-72-2.
- [4] WALLART, N. *The Political Economy Of Environmental Taxes*. 1. vyd. Cheltenham: Edward Elgar, 1999. ISBN 1-84064-185-1.

Seznam citací

- [1] Adler, J. *Making the Polluters Pay* [online]. Washington: Competitive Enterprise Institute [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://cei.org/gencon/019,03110.cfm>>
- [2] Beneš, M., aj. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy* [online]. Praha: VŠE, Národohospodářská fakulta, Elektra VUT FEL [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.google.cz/search?q=studie+Anal%C3%BDza+koncepce+ekologick%C3%A9+da%C5%88ov%C3%A9+reformy&ie=utf-8&oe=utf-8&aq=t&rls=org.mozilla:cs:official&client=firefox-a>>
- [3] BOVENBERG a A. L. DE MOOIJ, *Environmental Levies and Distortionary Taxation, American Economic Review*, 84, September, 1085-9. 1. vyd. Great Britain: Edward Elgar publishing LTD, 2004. ISSN 1368-6933.
- [4] BUDZINSKI, O. *Ecological Tax Reform and Unemployment, Competition and Innovation Issues in the Double Dividend*. 1. vyd. Hannover: Diskussionspapier, 2002. ISSN 0949-9962.

[online]. [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.wiwi.uni-hannover.de/Forschung/Diskussionspapiere/dp-251.pdf>>
- [5] *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 11. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/evropska-politika-ochrany-zivotniho/1000521/4271/#pri2>>
- [6] *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 16. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikatelskeprostredi/ekologicke-dane-bariery-vnitri-trh/1000520/51557>>
- [7] *Business Info.cz* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dan-silnicni/dan-silnicni/1001648/43034/#ds01>>

- [8] *Celní správa České republiky* [online]. [cit. 2. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Stranky/zrizeni-ceske-celni-spravy.aspx>>
- [9] *Česká daňová správa* [online]. [cit. 7. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-3EA9846C-B2DD2434/cds/xsl/22.html?year=>>>
- [10] DIMER, V., aj. *Ochrana životního prostředí – základy, plánování, technologie, ekonomika, právo a management*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 1997. 333 s. ISBN 80-7078-490-3.
- [11] Ekins, P. *Odhad dopad ekologické daňové reformy (EDR) na konkurenceschopnost vybraných průmyslových sektorů* [online]. Praha: VŠE, Národohospodářská fakulta, Institut pro Ekonomickou a Ekologickou politiku [cit. 17. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ieep.cz/editor/assets/projekty/com/ekins.pdf>>
- [12] *Ekolist.cz* [online]. [cit. 21. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2013656>>
- [13] *Ekolist.cz* [online]. [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ekolist.cz/zprava.shtml?x=2151540>>
- [14] *EurActiv* [online]. [cit. 25. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/ekonomika-a-euro/clanek/ekologicka-danova-reforma-v-cr-nebude-mit-v-prvni-fazi-na-ekonomiku-velky-vliv>>
- [15] *Europa – portál Evropské unie* [online]. [cit. 7. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/history/2000_today/index_cs.htm>
- [16] HAMERNÍKOVÁ, B., aj. *Veřejné finance*. 3. vyd. Praha: Aspi, 2007. 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0.
- [17] *iDnes.cz* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/silnicni-dan-at-plati-vsichni-nejen-podnikatele-navrhuje-ministerstvo-1mb-/ekonomika.asp?c=A100119_090046_ekonomika_spi>
- [18] Jakubík, M. *Ekologické aspekty zdanění v Německu*. [Diplomová práce]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta financí a účetnictví, 2008.
- [19] JÍLKOVÁ, J. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení – nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. 1. vyd. Praha: IREAS, 2003. 156 s. ISBN 80-866-8404-0
[online]. [cit. 8. 4. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://ekologie.upol.cz/ku/ezpo/ezp.pdf>>
- [20] *Katalog evropské ekoznačky* [online]. [cit. 11. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.eco-label.com/Czech/>>
- [21] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-205-2.

- [22] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 7. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru_20057.html#book1>
- [23] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 27. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/orgstru_20055.html#book2>
- [24] MOLDAN, B., aj. *Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí: situace v České republice*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1997. 307 s. ISBN 80-7184-434-9.
- [25] NĚMCOVÁ, J. a KOTECKÝ, V. *Ekologická daňová reforma: Impuls pro modernizaci ekonomiky*. 1 vyd. Brno: Hnutí DUHA, 2008. 40 s. ISBN 978-80-86834-25-2.
[online]. [cit. 11. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.hnutiduha.cz/publikace/EDR_navrh.pdf>
- [26] *Neviditelný pes* [online]. [cit. 13. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekologie-budou-ekologicke-dane-prinosem-f0s-/p_spolecnost.asp?c=A070115_115518_p_spolecnost_wag>
- [27] PELIKÁNOVÁ, L. *Ekologizace daňových soustav členských států Evropské unie*. [Diplomová práce]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta financí a účetnictví, 2007.
- [28] Pokorná, B. *Ekologické daně* [online]. Brno: Masarykova univerzita: Ekonomicko-Správní fakulta [cit. 19. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.econ.muni.cz/~jahoda/DTP/prednes/11HELP05.pdf>>
- [29] *Principy a harmonogram ekologické daňové reformy* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí [cit. 26. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/\\$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/principy_harmonogram/$FILE/OEN-Koncepce-20070104.pdf)>
- [30] PUDIL, P., aj. *Zdanění a efektivnost*. 1. vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2004. 160 s. ISBN 80-86861-07-4.
- [31] Rynda, I. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělání* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí [cit. 8. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/konf_hledani/Sbornik/Rynda.htm>
- [32] *Sagit* [online]. [cit. 16. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=da_068.htm>
- [33] *Sagit* [online]. [cit. 20. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&levelid=DA_143.HTM>
- [34] *Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října, kterou se restrukturalizují rámcové předpisy Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny* [online]. [cit. 22. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.done.cz/PEL/obsah.php?k=19>>

- [35] Š A SNÝ, M. *Environmentální dan a poplatky v České republice v letech* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí [cit. 22. 11. 2009]. Dostupný z WWW: <www.czp.cuni.cz/ekoreforma/KONFERENCE/FSV%201-11-2002/Scasny%20Presentace.ppt>
- [36] VOMÁ KOVÁ, H., et al. *Ekologická daňová reforma v SRN a její příprava v ČR: Sborník příspěvků ke studiu problematiky*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Fakulta životního prostředí UJEP, 2005. 122 s. ISBN 80-7044-654-4.
- [37] *Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=2/1969>
- [38] *Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=106%2F1999&zdroj=sb99106&cd=3&typ=rr>>
- [39] *Zákon č. 261/2007, o stabilizaci veřejných rozpočtů* [online]. [cit. 21. 2. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb07261&cd=76&typ=r>>
- [40] *Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních* [online]. [cit. 5. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=353/2003&PC_8411_l=353/2003&PC_8411_ps=10#10821>
- [41] *Zpráva o životním prostředí České republiky v roce 2008* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2009 [cit. 13. 3. 2010]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/\\$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/news_091130_zpravaoZP/$FILE/Zprava_ZP_CR_2008.pdf)>

Seznam příloh

Příloha . 1: Vývoj výše příjmů z ekologických daní v jednotlivých členských státech EU v letech 1996 až 2007 v mil EUR	84
Příloha . 2: Vývoj výše příjmů z ekologických daní jako podíl na HDP v jednotlivých členských státech EU v letech 1996 až 2007 v %	86
Příloha . 3: Odpovědi z Celní správy – správa ekologické daně a daně z minerálních olejů	87
Příloha . 4: Odpovědi z Ministerstva financí – správa silniční daně	88
Příloha . 5: Příloha k odpovědi z Ministerstva financí – správa silniční daně	90
Příloha . 6: Odpovědi z Ministerstva financí – legislativa ekologické daně a daně z minerálních olejů	91
Příloha . 7: Odpovědi z Ministerstva financí – legislativa silniční daně	92

Příloha . 1: Vývoj výše příjmů z ekologických daní v jednotlivých členských státech EU v letech 1996 až 2007 v mil EUR

geo/time	1996	1997	1998	1999	2000	2001
EU (27)						
EU (25)	204720,78	213492,39	225688,03	243306,15	250754,38	255968,44
EU (15)	198341,47	206639,29	217828,90	234872,54	241607,78	245728,04
Belgium	5399,07	5517,36	5565,56	5857,00	5720,90	5856,20
Bulgaria				277,10	336,27	423,13
Czech Republic	1323,53	1277,72	1342,57	1477,80	1576,56	1811,50
Denmark	7002,55	7318,65	8183,16	8801,93	9178,73	9365,06
Germany	42247,89	41034,69	41311,12	45870,00	49041,00	53256,00
Estonia	54,73	70,16	96,76	91,16	104,09	147,00
Ireland	1811,39	2144,99	2349,08	2692,73	3013,41	2734,25
Greece	3381,34	3687,77	3537,00	3624,42	3222,97	3731,00
Spain	10722,36	10709,14	12248,24	13402,00	13780,00	14155,00
France	35645,00	34574,00	35952,00	37267,00	36086,00	36158,00
Italy	33932,65	35702,35	35822,73	38465,85	36922,85	36912,32
Cyprus	205,47	196,25	214,78	226,19	268,92	320,33
Latvia	75,66	119,49	182,00	167,65	203,61	201,55
Lithuania	123,89	191,43	255,08	295,64	300,36	341,05
Luxembourg	473,83	484,48	507,37	558,40	611,50	636,90
Hungary	1045,83	1174,43	1438,00	1508,06	1529,81	1669,76
Malta	88,55	112,86	133,66	148,70	155,51	158,22
Netherlands	12677,03	12836,67	13774,28	15247,00	16316,00	16915,00
Austria	3959,02	4335,19	4361,35	4572,49	5037,90	5572,03
Poland	2384,00	2519,00	2834,00	3272,00	3888,00	4396,00
Portugal	3278,49	3278,39	3699,64	3871,87	3342,57	3843,81
Romania			1140,12	1312,76	1394,51	1068,03
Slovenia	724,72	805,17	979,17	864,76	632,24	738,04
Slovakia	352,93	386,61	383,10	381,66	487,51	456,95
Finland	3138,60	3614,98	3834,56	4177,13	4129,40	4117,83
Sweden	6728,23	6515,19	6674,79	6799,55	7288,28	6965,13
United Kingdom	27944,28	34884,96	40008,34	43665,18	47916,26	45509,51
Norway						

geo/time	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU (27)	267660,25	275233,46	282557,17	288453,78	298753,37	304405,60
EU (25)	266247,44	273459,61	280442,06	286180,59	296072,58	300848,03
EU (15)	254526,91	261581,33	267129,29	270952,94	279309,44	282094,49
Belgium	5919,40	6223,90	6852,40	7099,10	6862,70	7009,50
Bulgaria	371,40	531,20	667,30	668,71	780,68	990,92
Czech Republic	2035,39	2130,75	2332,66	2699,18	2938,82	3185,30
Denmark	9921,52	9817,89	11058,47	12397,03	13477,85	13380,98
Germany	53989,00	57349,00	56011,00	55139,00	55712,00	54185,00
Estonia	154,21	164,16	203,51	254,64	292,71	352,47
Ireland	3037,48	3253,01	3705,48	4054,44	4380,35	4631,71
Greece	3600,00	3723,00	3993,00	4081,00	4196,00	4626,00
Spain	15148,00	16071,00	16831,00	17606,00	18358,00	19106,00
France	40286,00	41020,00	40569,00	40538,00	42273,00	41442,00
Italy	36583,64	38924,18	38281,06	38951,30	40093,48	39551,54
Cyprus	327,89	441,79	506,96	481,34	483,34	535,21
Latvia	227,97	249,00	291,00	346,45	385,25	433,92
Lithuania	415,53	454,16	491,98	481,52	433,42	518,03
Luxembourg	664,70	719,22	838,90	892,65	891,91	954,07
Hungary	1970,82	1954,27	2249,15	2417,32	2530,74	2888,09
Malta	154,73	151,18	138,21	158,21	171,98	203,81
Netherlands	16985,00	17757,00	18952,00	20267,00	21871,00	21888,00
Austria	5844,41	6125,93	6338,96	6434,92	6391,09	6612,09
Poland	5022,00	4709,00	5286,00	6481,00	7503,00	8350,00
Portugal	4266,36	4306,27	4478,84	4557,71	4604,07	4785,40
Romania	1041,41	1242,66	1447,82	1604,49	1900,11	2566,65
Slovenia	799,86	849,83	899,87	919,83	934,31	1038,17
Slovakia	612,15	774,13	913,42	988,16	1089,57	1248,53
Finland	4369,20	4615,00	4884,00	4823,00	4951,00	4944,00
Sweden	7481,53	7861,73	8032,18	8326,48	8527,62	8737,10
United Kingdom	46430,67	43814,21	46303,01	45785,32	46719,38	50241,11
Norway	6795,28	6427,10	6624,49	7235,55	8101,58	8210,44

Příloha . 2: Vývoj výše příjmů z ekologických daní jako podíl na HDP v jednotlivých členských státech EU v letech 1996 až 2007 v %

geo/time	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EU (27)				2,84	2,73	2,67	2,68	2,71	2,65	2,60	2,55	2,45
EU (25)	2,77	2,74	2,77	2,83	2,73	2,67	2,68	2,71	2,65	2,60	2,55	2,46
EU (15)	2,70	2,67	2,65	2,73	2,62	2,60	2,61	2,66	2,58	2,52	2,48	2,35
Belgium	2,49	2,51	2,44	2,46	2,27	2,26	2,21	2,27	2,37	2,35	2,16	2,09
Bulgaria				2,28	2,45	2,77	2,23	2,99	3,36	3,06	3,09	3,43
Czech Republic	2,71	2,53	2,42	2,62	2,56	2,62	2,54	2,63	2,64	2,69	2,59	2,51
Denmark	4,82	4,87	5,27	5,39	5,29	5,23	5,37	5,21	5,61	5,98	6,17	5,91
Germany	2,20	2,15	2,12	2,28	2,38	2,52	2,52	2,65	2,53	2,46	2,40	2,24
Estonia	1,47	1,58	1,94	1,71	1,71	2,13	1,99	1,89	2,11	2,30	2,23	2,31
Ireland	3,11	3,00	2,98	2,98	2,87	2,34	2,33	2,33	2,49	2,50	2,47	2,43
Greece	3,08	3,07	2,90	2,75	2,34	2,55	2,30	2,17	2,15	2,06	1,97	2,03
Spain	2,19	2,12	2,28	2,31	2,19	2,08	2,08	2,05	2,00	1,94	1,87	1,82
France	2,87	2,75	2,73	2,72	2,50	2,42	2,60	2,57	2,44	2,35	2,34	2,19
Italy	3,42	3,39	3,29	3,41	3,10	2,96	2,82	2,91	2,75	2,73	2,71	2,58
Cyprus	2,79	2,50	2,52	2,47	2,67	2,97	2,94	3,75	3,98	3,52	3,29	3,42
Latvia	1,69	2,17	3,03	2,46	2,40	2,16	2,30	2,50	2,60	2,66	2,40	2,06
Lithuania	1,92	2,17	2,56	2,89	2,43	2,51	2,76	2,75	2,71	2,31	1,81	1,82
Luxembourg	2,92	2,96	2,93	2,81	2,78	2,82	2,77	2,78	3,05	2,95	2,63	2,63
Hungary	2,94	2,91	3,43	3,35	2,94	2,81	2,79	2,62	2,74	2,73	2,81	2,86
Malta	3,06	3,52	3,93	4,06	3,68	3,68	3,45	3,42	3,06	3,30	3,37	3,74
Netherlands	3,85	3,76	3,83	3,95	3,90	3,78	3,65	3,72	3,86	3,95	4,05	3,86
Austria	2,15	2,37	2,30	2,31	2,43	2,62	2,67	2,74	2,72	2,63	2,48	2,44
Poland	1,93	1,82	1,85	2,08	2,09	2,07	2,40	2,46	2,59	2,65	2,76	2,71
Portugal	3,54	3,32	3,49	3,39	2,73	2,97	3,15	3,11	3,11	3,06	2,96	2,93
Romania			3,05	3,93	3,46	2,38	2,14	2,36	2,37	2,01	1,94	2,07
Slovenia	4,38	4,50	5,08	4,18	2,95	3,25	3,26	3,30	3,32	3,20	3,01	3,01
Slovakia	2,12	2,05	1,92	1,99	2,21	1,94	2,36	2,63	2,68	2,57	2,44	2,28
Finland	3,10	3,32	3,30	3,40	3,12	2,95	3,04	3,17	3,21	3,07	2,96	2,75
Sweden	3,09	2,92	2,96	2,82	2,74	2,77	2,83	2,85	2,79	2,83	2,72	2,64
United Kingdom	2,91	2,91	3,08	3,10	2,99	2,77	2,71	2,66	2,62	2,50	2,41	2,45
Norway							3,33	3,23	3,18	2,98	3,02	2,89

Příloha . 3: Odpověď z Celní správy – správa ekologických daní a daní z minerálních olejů

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ CEL

140 96 Praha 4, Budovická 7

Lucie Valdmanová
Poniklá 493
512 42 Poniklá
Elektronickou poštou

VÁŠ DOPIS ZNAČKA

NAŠE ZNAČKA

9805/2010/900000-202

VYŠETŘENÍ / LINKA

Barták / 261331921

DATUM ODESÍLÁNÍ

22. 3. 2010

Odpověď na žádost o poskytnutí informace podle zákona . 106/1999 Sb.

Vážená paní,

dne 12. 3. 2009 obdrželo Generální ředitelství cel Vaši žádost o poskytnutí informace podle zákona . 106/1999 Sb., v platném znění, vztahující se k oblasti Ekologických daní a Daní z minerálních olejů v letech 2008 a 2009. Požadované informace Vám zasíláme.

- I. a) Za výběr ekologických daní v letech 2008 a 2009 zodpovídal příslušný celní úřad,
b) počet pracovníků pro tutoinnost byl 59 (2008) a 70 (2009),
c) mzdové náklady na tyto pracovníky činily 19 716 000,- Kč (2008) a 25 425 000,- Kč (2009)
d) nebyly vynaloženy náklady na nákup externích služeb.
- II. a) Za výběr spotřební daní z minerálních olejů v letech 2008 a 2009 zodpovídal příslušný celní úřad,
b) počet pracovníků pro tutoinnost byl 324 (2008) a 324 (2009),
c) mzdové náklady na tyto pracovníky činily 108 270 000,- Kč (2008) a 117 682 000,- Kč (2009)
d) nebyly vynaloženy náklady na nákup externích služeb.

S pozdravem

mjr. Bc. Jiří Barták, v.r.
vedoucí oddělení vztahů k veřejnosti

P.O.BOX 12

TELEFON
261331111

BANKOVNÍ SPOJENÍ
1020011/0710
NB, Praha 1

IČO
71214011

Příloha . 4: Odpověď z Ministerstva financí – správa silniční daně

MINISTERSTVO FINANCÍ

Letenská 15, poštovní příhrádka 77

118 10 Praha 1

Telefon: 5704 4153 Fax: 5704 4460

V Praze dne 3. 3. 2010

Č. j.: 10/21 910/2010/734 IK-481

Věc: Podklady pro diplomovou práci

Referent: Vratislava Kopecká, I. 4309

Příloha: 1x

Slečna

Lucie Valdmanová

Poniklá 493

512 42 P o n i k l á

V návaznosti na Vaši žádost o poskytnutí informací pro diplomovou práci sdělujeme k jednotlivým bodům následující vysvětlení:

1. Jaká organizační jednotka (odbor, oddělení, a.j.) zodpovídala za výběr silniční daně v roce 2008 a 2009.

Vnitřní organizační strukturu územních finančních orgánů, rámcovou náplň činnosti jednotlivých útvarů a vztahy podřízenosti a nadřízenosti mezi nimi stanoví Organizační řád územních finančních orgánů.

Na finančních úřadech v ČR je vnitřní struktura členěna na útvary podle tzv. fází daňového řízení (registrace daňových subjektů, vyměřování daní, daňová kontrola, vymáhání daňových nedoplatků, evidence daní). K tomu jsou na finančních úřadech zřízena příslušná oddělení

- oddělení registrační a evidence daní
- oddělení vyměřovací
- oddělení kontrolní
- oddělení vymáhací

U finančních úřadů s menším počtem než 40 zaměstnanců je vytvořeno oddělení daňové správy, které zabezpečuje činnosti registrační a evidence daní, vyměřování daní a vymáhání daňových nedoplatků a oddělení kontrolní, které zajišťuje daňovou kontrolu.

Z výše uvedeného vyplývá, že správu daně silniční, ale i dalších daní zajišťují příslušné útvary finančního úřadu, od registrace daňových subjektů až po případné vymáhání daňových nedoplatků.

Vnitřní organizační struktura finančních úřadů podle fází daňového řízení je uplatňována od roku 1995, to znamená, že byla platná i v roce 2008 a 2009.

2. Jaký byl počet přepočtených pracovníků v této organizační jednotce v 2008 a 2009?

Vzhledem k výše uvedenému pod bodem 1. máme k dispozici (jsou z naší strany sledované) přepočtené počty pracovníků zabývajících se daní silniční, kteří vykonávají činnost správy, kontroly a vyměřování daně silniční (viz příloha). V jednotlivých organizačních jednotkách, kromě této činnosti, vykonávají pracovníci i činnosti jiného druhu.

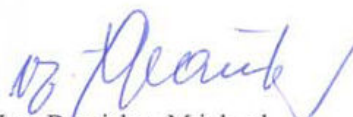
3. V jaké výši byly na tyto zaměstnance vynaloženy mzdové náklady v roce 2008 a 2009 včetně pojistného zaplaceného zaměstnavatelem?

Uvedeno v příloze.

4. Byly v souvislosti s výběrem silniční daně vynaloženy náklady na nákup externích služeb? Pokud ano, jaká byla hodnota těchto nákupů v roce 2008 a 2009.

Náklady na nákup externích služeb v r. 2008 – 2009 nebyly vynaloženy.

S pozdravem

Ing. Bronislav M i k e l
ředitel odboru

Řízení a ekonomika územních finančních orgánů

Ministerstvo financí
Odbor 48 - oddělení 481

Vyžádaná data pracovníků územních finančních orgánů

činnost	přepočtený počet pracovníků v průměru za rok		měsíční náklady na 1 pracovníka (v přepočteném stavu) v průměru za rok (v Kč)					
	2008	2009	2008			2009		
			plat	pojistné	FKSP	plat	pojistné	FKSP
správa daně silniční (na FŘ, na FÚ)		3,54	30 188	10 566	604	30 022	10 207	600
kontrola daně silniční (na FÚ)	129,44	126,54	23 149	8 102	463	22 852	7 770	457
vyměřování daně silniční (na FÚ)	213,50	210,61	21 109	7 388	422	21 178	7 201	424

V Praze dne 3. 3. 2010
V. Kopecká

Příloha . 6: Odpověď z Ministerstva financí – legislativa ekologických daní a daní z minerálních olejů

MINISTERSTVO FINANCÍ

Letenská 15, poštovní příhrádka 77

118 10 Praha 1

.j. 10/27 800/2010/1040 IK

V Praze dne 1. dubna 2010

Lucie Valdmanová
valdmanovalucie@seznam.cz

V souvislosti s: **Žádost o informaci podle zákona č. 106/1999 Sb.**

K Vašemu dotazu ze dne 12. března 2010, který byl Ministerstvu financí zaslán e-mailem, sdělujeme, že legislativou energetických daní a daní z minerálních olejů se na Ministerstvu financí zabývá vždy jeden pracovník v pozici referenta. Zásady platové politiky MF vycházejí ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce a z nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Pro zařazení zaměstnanců do platových tříd se vychází z nařízení vlády č. 137/2009 Sb., kterým se stanoví katalog prací ve veřejných službách a správě. Pozici referenta odpovídá 14. platová třída. Další náklady na nákup externích služeb vynaloženy nebyly.

Ing. Blanka Mattauschová, v. r.
vedoucí odboru 18

Za správnost: Holakovská

Příloha . 7: Odpověď z Ministerstva financí – legislativa silniční daně

MINISTERSTVO FINANCÍ

Letenská 15, poštovní příhrádka 77
118 10 Praha 1
Telefon: 257044153 Fax: 257044460

V Praze dne 18. 3. 2010
Č. j.: 10/27771/2010/1041 IK-481
a č.j. 10/28503/2010/1081 IK-481

Věc: Žádost o informaci podle zákona č. 106/1999 Sb.
K Vašemu č. j.:
Referent: Ing. Jolana Jelínková, l. 4461
Příloha:

Slečna
Lucie Valdmanová
Poniklá 493
512 42 Poniklá

K Vaší další žádosti o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., sdělujeme:

- 1. Jaký je počet přepočtených pracovníků, který se v roce 2008 a 2009 zabýval agendou silniční daně (zejména implementace legislativy, tvorba metodických dokumentů, atd.).**
Agendou správa daně silniční se na finančních ředitelstvích, která jsou metodickým místem pro finanční úřady, zabývalo v roce 2008 3,51 zaměstnanců v přepočteném počtu, v roce 2009 3,01 zaměstnanců v přepočteném počtu.
- 2. V jaké výši byly vynaloženy mzdové náklady v roce 2008 a 2009 na tyto pracovníky včetně pojistného zaplaceného zaměstnavatelem? V případě, že nelze tyto údaje sdělit podle zákona 101/2000 Sb., prosím alespoň o informace o zařazení zaměstnanců do platové třídy.**
Tyto údaje jsou uvedeny v našem dopise č.j. 10/21910/2010/734 IK-481 ze dne 3.3.2010.
- 3. Byly v souvislosti se zpracováním agendy silničních daní vynaloženy náklady na nákup externích služeb? Pokud ano, jaká byla hodnota těchto nákupů v roce 2008 a 2009?**
Na tuto otázku jsme Vám odpovídali dopisem č.j. 10/21910/2010/734 IK-481 ze dne 3.3.2010.

Ing. Bronislav Mikel
ředitel odboru
Řízení a ekonomika
územních finančních orgánů